

ชุดที่ 1

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเตรียมสอบ O-NET กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ส่วนที่ 1 : แบบปรนัย 4 ตัวเลือก แต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว
จำนวน 100 ข้อ (ข้อ 1-100) ข้อละ 1 คะแนน

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนา
ที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม
เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือที่มีต่อสภาพแวดล้อม
ในสังคมไทยรวมทั้งการพัฒนาตนและครอบครัว (ส 1.1 ม.1/2)

1. การที่ความเชื่อของคนไทยมีพื้นฐานอิงอยู่กับพระพุทธศาสนา ส่งผลต่อสังคมไทยอย่างไร
  - ① คนในสังคมมีนิสัยเอื้อเฟื้อแบ่งปัน
  - ② คนในสังคมตระหนักถึงผลของการกระทำดีและการกระทำชั่ว
  - ③ คนในสังคมให้ความสำคัญกับประเพณีและเทศกาลต่าง ๆ ของไทย
  - ④ คนในสังคมให้ความสำคัญกับเรื่องการศึกษาหลักธรรมทางศาสนา

ตัวชี้วัด วิเคราะห์พุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงบำเพ็ญทุกรกิริยา หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือ
ตามที่กำหนด (ส 1.1 ม.1/3)

2. การบำเพ็ญทุกรกิริยาของพระพุทธเจ้าให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างไร
  - ① การปฏิบัติตนอย่างพอเหมาะพอควร ไม่เคร่งครัดหรือย่อหย่อนมากเกินไป
  - ② การใช้สติสัมปชัญญะและปัญญาพิจารณาเหตุการณ์ต่าง ๆ
  - ③ การเตือนตนเองให้มีสติอยู่อย่างสม่ำเสมอให้รู้ว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก
  - ④ การรู้จักข่มจิตตนเองให้มีความอดทนอดกลั้นต่อปัญหาที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด อธิบายพุทธคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัว (ส 1.1 ม.1/5)

3. ข้อใดไม่ใช่หลักธรรมที่ควรเจริญในการนำสู่หนทางดับทุกข์

- ① กรรมฐาน 2
- ② สิกขา 3
- ③ มงคล 38
- ④ ธาตุ 4

ตัวชี้วัด เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต ด้วยวิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการคือวิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ (ส 1.1 ม.1/6)

4. วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการมีลักษณะเป็นอย่างไร

- ① คิดพิจารณาตามสภาพแวดล้อม
- ② คิดพิจารณาจากความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ
- ③ คิดพิจารณาจากสิ่งที่น่าพึงพอใจ
- ④ คิดพิจารณาจากสิ่งที่ถูกต้องอย่างถูกวิธี

ตัวชี้วัด วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือในการดำรงชีวิตแบบพอเพียง และดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข (ส 1.1 ม.1/8)

5. การปฏิบัติตนโดยใช้หลักการคิดแบบโยนิโสมนสิการตามหลักการพอเพียงจะช่วยดูแลรักษา สิ่งแวดล้อมได้อย่างไร

- ① เป็นการใช้ปัญญาใคร่ครวญถึงวิธีการใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า
- ② เป็นการใช้ปัญญาใคร่ครวญถึงความจำเป็นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- ③ เป็นการคิดพิจารณาถึงการกระทำที่เป็นคุณและเป็นโทษต่อสิ่งแวดล้อมและวิธีการแก้ไขปัญหา
- ④ เป็นการคิดพิจารณาถึงคุณและโทษของการใช้ทรัพยากรแต่ละประเภท

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา
หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ (ส 1.2 ม.1/1)

6. การใช้คำพูดที่สุภาพไพเราะ เกี่ยวข้องกับการบำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานด้านใดมากที่สุด

- ① การปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรม
- ② การช่วยประชาสัมพันธ์กิจกรรมของวัด
- ③ การช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีภายในวัด
- ④ การช่วยรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในวัด

ตัวชี้วัด อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติและปฏิบัติตนอย่าง
เหมาะสมต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือ (ส 1.2 ม.1/2)

7. การทำ “คันถธุระ” ของพระภิกษุสามารถนำมาเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตนของบุคคล
ทั่วไปได้อย่างไร

- ① การศึกษาหาความรู้ในสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม
- ② การมีความขยันขันแข็งต่อกิเลสและเจริญสติไม่ให้เกิดความเศร้าหมอง
- ③ การฝึกรอบรมจิตใจให้เกิดความรู้แจ้งเห็นจริง
- ④ การระลึกถึงบุญกุศลและการแผ่เมตตาให้กับเหล่าสรรพสัตว์

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษา

ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด ปฏิบัติตามกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล (ส 2.1 ม.1/1)

8. สิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายมีหลายประการยกเว้นข้อใด

- ① สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้า-บริการ
- ② สิทธิที่จะมีอิสระในการติดตามและสอดส่องพฤติกรรมของผู้ประกอบธุรกิจ หากถูกละเมิดสิทธิของผู้บริโภค
- ③ สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหายหากถูกละเมิดสิทธิของผู้บริโภค
- ④ สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา

ตัวชี้วัด อภิปรายเกี่ยวกับคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน (ส 2.1 ม.1/3)

9. พื้นฐานที่สำคัญในข้อใดที่ช่วยสร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดีและลดปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศ

- ① การศึกษาลักษณะนิสัยของผู้คนประเทศต่าง ๆ
- ② การยอมรับและเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม
- ③ การพยายามไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งระหว่างประเทศ
- ④ การปลูกฝังลัทธิชาตินิยมให้กับผู้คนในประเทศของตน

ตัวชี้วัด แสดงออกถึงความเคารพในสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น (ส 2.1 ม.1/4)

10. แนวทางการปฏิบัติตนในการเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่นสามารถกระทำได้หลายวิธี ยกเว้นข้อใด

- ① ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสิทธิเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้
- ② คำนึงถึงการกระทำที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้อื่น
- ③ ยอมรับและให้เกียรติแก่ผู้มีความคิดที่แตกต่าง
- ④ ลดการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่มีไม่บุคคลในครอบครัว

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้
ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด อธิบายหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน โดยสังเขป (ส 2.2 ม.1/1)

11. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

- ① หนึ่งในหลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญ คือ ลดการผูกขาดอำนาจรัฐ และจัดการใช้อำนาจ
อย่างไม่เป็นธรรม
- ② เป็นรัฐธรรมนูญที่ประชาชนออกเสียงรับร่างประชามติครั้งแรก
- ③ การใช้หลักกรรมาภิบาลในทางการเมืองเป็นเจตนารมณ์เดียวที่สำคัญของรัฐธรรมนูญ
- ④ โครงสร้างของรัฐธรรมนูญประกอบด้วย 15 หมวด 309 มาตรา

ตัวชี้วัด วิเคราะห์บทบาทการถ่วงดุลอำนาจอริปไตยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ฉบับปัจจุบัน (ส 2.2 ม.1/2)

12. เพราะเหตุใดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจึงต้องมีการกำหนดให้แบ่งแยกอำนาจอริปไตย
ออกเป็น 3 ฝ่าย

- ① เพื่อจัดสรรอำนาจให้มีความเท่าเทียมกัน
- ② เพื่อให้การบริหารราชการมีความคล่องตัว
- ③ เพื่อให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน
- ④ เพื่อให้เป็นไปตามการควบคุมและบริหารงานของรัฐบาล

ตัวชี้วัด ปฏิบัติตนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันที่เกี่ยวข้อง
กับตนเอง (ส 2.2 ม.1/3)

13. การปฏิบัติตนในข้อใดแสดงถึงการเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตนตามบทบัญญัติ
ของรัฐธรรมนูญไทยได้ถูกต้อง

- ① การให้ความสนใจเฉพาะสิทธิและเสรีภาพที่ตนเองพึงได้รับประโยชน์เท่านั้น
- ② การเรียกร้องสิทธิที่ตนถูกละเมิด เพราะถือเป็นสิทธิที่ประชาชนพึงได้รับตามที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ
- ③ การศึกษาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญทุกหมวด เพื่อแสดงถึงการมีจิตสาธารณะ
- ④ การดำรงตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนเป็นคนดี

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด อธิบายความหมายและความสำคัญของเศรษฐศาสตร์ (ส 3.1 ม.1/1)

14. ข้อใดสรุปความหมายของเศรษฐศาสตร์ได้ถูกต้องมากที่สุด

- ① ศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์
- ② ศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องกับหลักเศรษฐกิจ
- ③ ศาสตร์ที่ศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าที่สุด
- ④ ศาสตร์ที่ว่าด้วยความสำคัญในการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภคของคนในสังคมซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ (ส 3.1 ม.1/2)

15. พฤติกรรมการบริโภคแบบเสพติดของคนในสังคมปัจจุบัน ก่อให้เกิดผลเสียหลายประการ ยกเว้นข้อใด

- ① เกิดค่านิยมบูชาเงินและวัตถุ
- ② การหาเงินมาอย่างไม่คำนึงศีลธรรม
- ③ เกิดการหมุนเวียนของรายได้ในระบบเศรษฐกิจ
- ④ การใช้ทรัพยากรอย่างเกินความจำเป็น

ตัวชี้วัด อธิบายความเป็นมา หลักการและความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อสังคมไทย (ส 3.1 ม.1/3)

16. องค์ประกอบในข้อใดไม่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ① ความมีเหตุผล
- ② มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
- ③ ความพอประมาณ
- ④ การไม่มีเงื่อนไข

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด วิเคราะห์บทบาทหน้าที่และความแตกต่างของสถาบันการเงินแต่ละประเภท และธนาคารกลาง (ส 3.2 ม.1/1)

17. ข้อใดสรุปบทบาทหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทยไม่ถูกต้อง

- ① ระดมเงินฝากจากประชาชนรายย่อยและนำเงินเหล่านั้นไปหาประโยชน์โดยการให้กู้ยืม
- ② การให้รัฐบาลและรัฐวิสาหกิจกู้ยืมหลักทรัพย์
- ③ การจัดพิมพ์ธนบัตรใหม่และทำลายธนบัตรที่ชำรุด
- ④ ควบคุมดูแลการขยายสาขาของธนาคารพาณิชย์

ตัวชี้วัด ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน (ส 3.2 ม.1/3)

18. เหตุใดเทคโนโลยีจึงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปทาน

- ① สามารถเพิ่มต้นทุนการผลิต และกำหนดราคาสินค้าที่สูงได้
- ② สามารถผลิตสินค้าได้เพิ่มขึ้น โดยมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง
- ③ สินค้าที่ผลิตได้รับการรับรองว่าเป็นสินค้าที่มีมาตรฐาน
- ④ ผู้บริโภคมีความนิยมสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีในการผลิตเพิ่มมากขึ้น

ตัวชี้วัด อภิปรายผลของการมีกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา (ส 3.2 ม.1/4)

19. การมีกฎหมายคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศอย่างไรมากที่สุด

- ① แรงงานภายในประเทศมีรายได้เพิ่มมากขึ้น
- ② เศรษฐกิจของประเทศเกิดภาพลักษณ์ที่ดี ต่างชาติให้ความไว้วางใจในการค้าขาย
- ③ ผู้บริโภคมีจิตสำนึกที่ดีในการบริโภคสินค้าที่ถูกลิขสิทธิ์
- ④ ผู้ผลิตสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าของตนเองได้มากกว่าเดิม

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ความสำคัญของเวลาในการศึกษาประวัติศาสตร์ (ส 4.1 ม.1/1)

20. เพราะเหตุใดเวลาจึงมีความสำคัญกับการศึกษาประวัติศาสตร์

- ① ทำให้ทราบว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ เหตุการณ์ใดเกิดขึ้นก่อนหรือหลัง และเริ่มต้นหรือสิ้นสุดลงเมื่อใด
- ② ทำให้สามารถแยกแยะได้ว่าเหตุการณ์ใดเป็นเหตุการณ์จริงหรือเหตุการณ์เท็จ
- ③ ทำให้สามารถคาดการณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ได้
- ④ ทำให้สามารถแยกเวลาออกจากการศึกษาประวัติศาสตร์ได้

ตัวชี้วัด เทียบศักราชตามระบบต่าง ๆ ที่ใช้ศึกษาประวัติศาสตร์ (ส 4.1 ม.1/2)

21. กรุงศรีอยุธยาเสียเอกราชครั้งที่ 1 เมื่อพุทธศักราช 2112 สามารถเทียบได้กับมหาศักราชใด

- ① มหาศักราช 990
- ② มหาศักราช 1579
- ③ มหาศักราช 931
- ④ มหาศักราช 1491

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด อธิบายพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ส 4.2 ม.1/1)

22. ผลดีที่เกิดขึ้นกับประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จากการถูกยึดครองเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตก คือข้อใด

- ① ก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกันของประชาชนในประเทศต่าง ๆ
- ② ประชาชนในภูมิภาคมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน
- ③ ประชาชนในภูมิภาคมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการที่ชาติตะวันตกนำระบบกลไกกรรมมาบังคับใช้
- ④ สถาบันการเมืองการปกครองรูปแบบเดิมได้รับการสนับสนุนให้มีความเข้มแข็งขึ้น

ตัวชี้วัด ระบุความสำคัญของแหล่งอารยธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ส 4.2 ม.1/2)

23. ข้อใดสะท้อนความสำคัญของแหล่งอารยธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไม่ถูกต้อง

- ① การมีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ที่ยาวนานของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- ② การเป็นศูนย์กลางความเจริญทางด้านอารยธรรมมาตั้งแต่สมัยโบราณ
- ③ เป็นแหล่งกำเนิดอารยธรรมที่มีความเก่าแก่ที่สุดของโลก
- ④ เป็นสิ่งที่สร้างความภาคภูมิใจให้แก่ประชาชนเจ้าของประเทศ

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและ
ธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด อธิบายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัยในดินแดนไทยโดยสังเขป (ส 4.3 ม.1/1)

24. “ตำนานอุรังคธาตุ” มีความเกี่ยวข้องกับรัฐโบราณรัฐใดในดินแดนไทย

- ① อโยธยา
- ② ศรีวิชัย
- ③ โยนกเชียงแสน
- ④ ศรีโคตรบูร

ตัวชี้วัด วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยในด้านต่าง ๆ (ส 4.3 ม.1/2)

25. จำนวนพลเมืองที่เพิ่มมากขึ้นจากนโยบายขยายอาณาเขตของสุโขทัย ส่งผลต่อระบบการปกครอง
ของสุโขทัยอย่างไร

- ① ขุนนางมีอำนาจอ่อนแอลง สถาบันกษัตริย์จึงมีอำนาจเพิ่มมากขึ้น
- ② เกิดการเปลี่ยนรูปแบบการปกครองเพื่อเพิ่มอำนาจศักดิ์สิทธิ์ของสถาบันกษัตริย์
- ③ พระมหากษัตริย์มีฐานะประคองตั้งเทพอวตารลงมาช่วยเหลือประชาชน
- ④ อิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสถาบันกษัตริย์และรูปแบบการปกครองลดน้อยลง

ตัวชี้วัด วิเคราะห์อิทธิพลของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัย และสังคมไทยในปัจจุบัน (ส 4.3 ม.1/3)

26. ภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัยที่สำคัญข้อใดที่ยังคงมีอิทธิพลต่อสังคมไทยในปัจจุบันมากที่สุด

- ① การประดิษฐ์อักษรไทย
- ② เจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์
- ③ เครื่องสังคโลก
- ④ เทศกาลลอยกระทง

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกัน ในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด เลือกใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (ลูกโลก แผนที่ กราฟ แผนภูมิ) ในการสืบค้นข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพและสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย (ส 5.1 ม.1/1)

27. หากต้องการศึกษาคำแหน่งที่ตั้ง พรมแดนของประเทศต่าง ๆ ควรเลือกใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ชนิดใด

- ① รูปถ่ายทางอากาศ
- ② ลูกโลก
- ③ ภาพถ่ายจากดาวเทียม
- ④ แผนที่เฉพาะเรื่อง

ตัวชี้วัด อธิบายเส้นแบ่งเวลาและเปรียบเทียบ วัน เวลา ของประเทศไทยกับทวีปต่าง ๆ (ส 5.1 ม.1/2)

28. นาย ก. อาศัยอยู่ที่ประเทศไทย จะชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลในเวลา 14.00 น. ของประเทศสวีเดน ตรงกับเวลาใดของประเทศไทย (ประเทศไทยตั้งอยู่ที่ลองจิจูด 105 องศาตะวันออก สวีเดนตั้งอยู่ที่ลองจิจูด 15 องศาตะวันออก)
- ① เวลา 8.00 น.
  - ② เวลา 17.00 น.
  - ③ เวลา 20.00 น.
  - ④ เวลา 23.00 น.

ตัวชี้วัด วิเคราะห์เชื่อมโยง สาเหตุและแนวทางป้องกันภัยธรรมชาติและการระงับภัยที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย (ส 5.1 ม.1/3)

29. กระแสน้ำอุ่นที่ไหลเข้ามาแทนที่กระแสน้ำเย็นบริเวณชายฝั่งทะเลของประเทศเปรูก่อให้เกิดภัยธรรมชาติในข้อใด
- ① สึนามิ
  - ② ภาวะโลกร้อน
  - ③ ลานีญา
  - ④ เอลนีโญ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด สำรวจและอธิบายทำเลที่ตั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย โดยใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย (ส 5.2 ม.1/3)

30. ทำเลที่ตั้งของทวีปเอเชียมีความเหมาะสมในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในรูปแบบต่าง ๆ อย่างไร
- ① ตั้งอยู่ในแหล่งที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์และมีการคมนาคมขนส่งสะดวก
  - ② ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นหมู่เกาะทำให้ไม่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีจากภายนอก
  - ③ ทวีปเอเชียตั้งอยู่ในเขตภูมิอากาศแบบทุนดราทั้งหมดส่งผลให้พืชพรรณมีความอุดมสมบูรณ์
  - ④ ทวีปเอเชียมีแม่น้ำสายที่ยาวที่สุดในโลกที่หล่อเลี้ยงพืชพรรณเศรษฐกิจของทวีปเอเชีย

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ปัจจัยทางกายภาพและสังคมที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวของความคิด เทคโนโลยี
สินค้าและประชากรในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย (ส 5.2 ม.1/4)

31. ปัจจัยทางกายภาพในข้อใดที่มีผลต่อการดึงดูดผู้คนให้เข้ามาทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจในทวีปเอเชียมากที่สุด
- ① ลักษณะภูมิประเทศ
  - ② ลักษณะภูมิอากาศ
  - ③ ทรัพยากรธรรมชาติ
  - ④ ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนา
ที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม
เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ที่ช่วยเสริมสร้าง
ความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน (ส 1.1 ม.2/2)

32. พระพุทธศาสนามีความสำคัญอย่างไรต่อการสร้างเสริมให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
- ① เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติ
  - ② เป็นการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเป็นแนวทางปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
  - ③ เป็นการโน้มน้าวบุคคลให้มีความเชื่อและศรัทธาในพระพุทธศาสนา
  - ④ เป็นสถาบันหลักที่ทำหน้าที่แก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม

ตัวชี้วัด อภิปรายความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือกับการพัฒนาชุมชน
และการจัดระเบียบสังคม (ส 1.1 ม.2/4)

33. การพัฒนาชุมชนกับพระพุทธศาสนามีความเกี่ยวข้องกันอย่างไรมากที่สุด
- ① เป็นหน้าที่หนึ่งของพระภิกษุที่บัญญัติไว้ในพระธรรมวินัย
  - ② เป็นคุณธรรมสูงสุดที่พุทธศาสนิกชนพึงต้องปฏิบัติ
  - ③ เป็นการแสดงถึงลักษณะนิสัยของคนไทยที่มีความโอบอ้อมอารี
  - ④ เป็นการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้า

ตัวชี้วัด วิเคราะห์พุทธประวัติหรือประวัติศาสดาของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด
(ส 1.1 ม.2/5)

34. พุทธประวัติของพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งผจญมารสามารถนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตได้อย่างไร

- ① การจดจ่ออยู่กับอารมณ์ที่น่าปรารถนาทั้งปวง
- ② ยินดีในอารมณ์ที่ไม่น่าปรารถนาทั้งปวง
- ③ การเอาชนะกิเลสที่เกิดขึ้นในจิตใจของตนได้
- ④ การมีความกตัญญูกตเวทิต่อบิดามารดาและผู้มีพระคุณ

ตัวชี้วัด อธิบายธรรมคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของชุมชนและสังคม (ส 1.1 ม.2/8)

35. การปฏิบัติตนในข้อใดแสดงออกถึงการมีความเข้าใจและเห็นคุณค่าของธรรมคุณอย่างถูกต้อง

- ① นาย ก. นำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและสังคมให้ดียิ่งขึ้น
- ② นาย ข. ศรัทธาในอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์พระสาวก
- ③ นาย ค. มุ่งแสวงหาหลักธรรมใหม่ เพราะมีความเชื่อว่าหลักธรรมในสมัยพุทธกาลไม่สามารถนำมาใช้ได้จริงในสมัยปัจจุบัน
- ④ นาย ง. ระลึกถึงสิ่งที่น่าปรารถนายินดีอยู่ตลอดเวลา

ตัวชี้วัด เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และดำเนินชีวิตด้วยวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ คือวิถีคิดแบบอุปายปลูกเร้าคุณธรรม และวิถีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ (ส 1.1 ม.2/9)

36. ประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนาจิตด้วยวิถีคิดแบบอุปายปลูกเร้าคุณธรรมมีหลายประการ ยกเว้นข้อใด

- ① จิตใจได้รับการฝึกฝนให้เป็นผู้ที่มองโลกในแง่ดี
- ② เกิดความคิดและการกระทำที่ดีงามเป็นประโยชน์
- ③ เป็นผู้สำเร็จในอายตนะและอกุศลกรรมบถ 10
- ④ ความคิดที่เป็นอกุศลถูกขจัดให้ลดน้อยลงและหมดไป

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา
หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด
(ส 1.2 ม.2/1)

37. บุตรที่ดีควรปฏิบัติตนต่อบิดามารดาตามหลักทศเบื้องต้นในทศ 6 อย่างไร

- ① มอบทรัพย์สินสมบัติไว้ในโอกาสอันสมควร
- ② ทำการงานให้เรียบร้อยและดียิ่งขึ้น
- ③ จะคิด จะพูด จะทำสิ่งใด ก็ทำด้วยเมตตา
- ④ เลี้ยงท่านตอบและทำบุญอุทิศให้เมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว

ตัวชี้วัด อธิบายคำสอนที่เกี่ยวข้องเนื่องกับวันสำคัญทางศาสนาและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง (ส 1.2 ม.2/4)

38. ข้อใดกล่าวถึงหลักธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาไม่ถูกต้อง

- ① โอวาทปาติโมกข์ คือ หลักธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงในวันอัญฐมีบูชา
- ② วันวิสาขบูชาเป็นวันที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้หลักธรรมอริยสัจ 4
- ③ วันเพ็ญเดือน 8 คือ วันที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนาอันมีใจความสำคัญเกี่ยวกับอริยมรรค
- ④ วันเพ็ญเดือน 3 เป็นวันที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงหลักธรรมที่เป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา 3 ประการ คือ ละเว้นความชั่ว ทำแต่ความดี ทำจิตใจให้ผ่องใส

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด อธิบายและปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศ
(ส 2.1 ม.2/1)

39. สิทธิในข้อใดที่ผู้เยาว์ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมก่อนจึงจะสามารถกระทำได้

- ① การจดทะเบียนรับรองบุตร
- ② การจดทะเบียนสมรส
- ③ การรับการให้โดยเสนาหา
- ④ การทำพินัยกรรมเมื่ออายุครบ 15 ปีบริบูรณ์

ตัวชี้วัด เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ หน้าที่ในฐานะ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย (ส 2.1 ม.2/2)

40. ข้อใดไม่ใช่ผลที่เกิดขึ้นจากการที่สมาชิกในสังคมปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

- ① สังคมเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย
- ② สมาชิกในสังคมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการเสนอร่างกฎหมายประเภทต่าง ๆ
- ③ สังคมและประเทศชาติมีการพัฒนาไปได้อย่างมั่นคง
- ④ สมาชิกในสังคมมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน

ตัวชี้วัด วิเคราะห์บทบาท ความสำคัญและความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม (ส 2.1 ม.2/3)

41. ข้อใดสรุปบทบาทและความสำคัญของสถาบันศาสนาได้ชัดเจนมากที่สุด

- ① เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและช่วยกล่อมเกล่าจิตใจของสมาชิกในสังคม
- ② ปกป้อง รักษา และให้ความคุ้มครองสมาชิกในสังคมให้มีความปลอดภัย
- ③ เป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ ทักษะให้กับสมาชิกในสังคมให้เป็นผู้ที่คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น
- ④ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างรากฐานทางการเมือง

ตัวชี้วัด อธิบายความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศ
ในภูมิภาคเอเชีย เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน (ส 2.1 ม.2/4)

42. จุดร่วมทางด้านวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียข้อใดที่สามารถนำมาสร้างเสริมความสัมพันธ์
ที่ดีระหว่างกันได้อย่างเหมาะสม

- ① ชาติพันธุ์และคติความเชื่อ
- ② การรับอารยธรรมจีนและอารยธรรมอินเดีย
- ③ สภาพภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติ
- ④ ระเบียบวิธีปฏิบัติทางด้านศาสนา

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้
ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด อธิบายกระบวนการในการตรากฎหมาย (ส 2.2 ม.2/1)

43. บุคคลกลุ่มใดมีหน้าที่ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามกระบวนการในการตรากฎหมาย

- ① ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
- ② ศาลรัฐธรรมนูญ
- ③ พระมหากษัตริย์
- ④ รัฐสภา

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้
ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของ
เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนและการออม (ส 3.1 ม.2/1)

44. ปัจจัยในข้อใดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนของประชาชนน้อยที่สุด

- ① ขนาดของรายได้ที่เพิ่มขึ้น
- ② ภาวะเงินเฟ้อที่ปรับตัวสูงขึ้น
- ③ อัตราดอกเบี้ยกู้ยืมที่เพิ่มสูงขึ้น
- ④ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่เพิ่มสูงขึ้น

ตัวชี้วัด อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ
(ศ 3.1 ม.2/2)

45. ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการในข้อใดที่ได้รับผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ย

- ① ทุน
- ② ที่ดิน
- ③ แรงงาน
- ④ ผู้ประกอบการ

มาตรฐาน ศ 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด อภิปรายระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ (ศ 3.2 ม.2/1)

46. ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมแตกต่างกับระบบเศรษฐกิจแบบผสมในเรื่องใด

- ① ระบบการสาธารณสุขโลก
- ② กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน
- ③ ปัญหาการทุจริต
- ④ เสรีภาพของผู้บริโภค

ตัวชี้วัด ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจ
ในภูมิภาคเอเชีย (ศ 3.2 ม.2/2)

47. การรวมกลุ่มในข้อใดที่สะท้อนให้เห็นถึงการร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจภายในภูมิภาคเอเชียทั้งหมด

- ① OPEC IMF WTO
- ② EU UN AFTA
- ③ AEC WHO APEC
- ④ ASEAN AFTA ADB

ตัวชี้วัด วิเคราะห์การกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (ส 3.2 ม.2/3)

48. ข้อจำกัดในเรื่องใดที่มีผลต่อการกระจายตัวของผู้ประกอบการและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
- ① ราคาสินค้าและบริการ
  - ② เงินทุน
  - ③ ความสามารถของแรงงาน
  - ④ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร

ตัวชี้วัด วิเคราะห์การแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพสินค้า ปริมาณการผลิตและราคาสินค้า (ส 3.2 ม.2/4)

49. ในประเทศที่ผู้บริโภครมีความต้องการสินค้าชนิดเดียวกันจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดการปรับตัวของผู้ผลิตในหลายด้าน ยกเว้นข้อใด
- ① ราคาสินค้า
  - ② ปริมาณการผลิต
  - ③ ตัวแทนจำหน่าย
  - ④ คุณภาพสินค้า

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด ประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในลักษณะต่าง ๆ (ส 4.1 ม.2/1)

50. การศึกษาภูมิหลังของผู้บันทึกหลักฐานมีประโยชน์อย่างไรต่อการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์
- ① ทำให้ข้อมูลของผู้บันทึกมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์มากขึ้น
  - ② ทำให้ผู้ประเมินหลักฐานเกิดความรู้สึกคล้อยตามผู้บันทึก
  - ③ ทำให้ทราบวิธีการในการบันทึกหลักฐาน
  - ④ ทำให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการบันทึกหลักฐาน

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ (ส 4.1 ม.2/2)

51. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ถูกใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสิ่งใดในการศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์
- ① ความจริงกับข้อเท็จจริง
  - ② หลักฐานขั้นต้นกับหลักฐานชั้นรอง
  - ③ การประเมินหลักฐานภายนอกกับการประเมินหลักฐานภายใน
  - ④ หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรกับหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด อธิบายพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของภูมิภาคเอเชีย (ส 4.2 ม.2/1)

52. สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความสัมพันธ์อย่างไรต่อการหล่อหลอมอารยธรรมที่มีลักษณะเฉพาะ
- ① พื้นที่ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นหมู่เกาะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุม
  - ② ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของทวีปเอเชีย
  - ③ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำสำคัญหลายสาย
  - ④ ลักษณะภูมิประเทศของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีปราการธรรมชาติปิดกั้นอยู่

ตัวชี้วัด ระบุความสำคัญของแหล่งอารยธรรมโบราณในภูมิภาคเอเชีย (ส 4.2 ม.2/2)

53. ข้อใดกล่าวผิดเกี่ยวกับความสำคัญของแหล่งอารยธรรมโบราณในภูมิภาคเอเชีย
- ① เป็นสิ่งที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับคนในภูมิภาคเอเชีย
  - ② เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของผู้ปกครองในภูมิภาคเอเชียที่แตกต่างกับชาติตะวันตก
  - ③ เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าชนชาติในเอเชียเป็นชนชาติที่มีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์มาช้านาน
  - ④ เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าภูมิภาคเอเชียเป็นศูนย์กลางความเจริญด้านอารยธรรมมาตั้งแต่สมัยโบราณ

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรีในด้านต่าง ๆ (ส 4.3 ม.2/1)

54. การปฏิรูปการปกครองในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถมีสาเหตุตรงกับข้อใด

- ① ชาวต่างชาติเข้ามาติดต่อค้าขายกับอยุธยาลดน้อยลง
- ② กำลังพลในอยุธยาถูกกวาดต้อนไปเป็นเชลยสงครามจำนวนมาก
- ③ อยุธยามีอาณาเขตขยายกว้างขึ้น วิธีการปกครองแบบเดิมจึงไม่รัดกุมเพียงพอ
- ④ ขุนนางในอยุธยาเริ่มมีอำนาจเหนือกษัตริย์และหันไปเข้าร่วมกับสุโขทัย

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยา (ส 4.3 ม.2/2)

55. ข้อใดกล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยาไม่ถูกต้อง

- ① อยุธยามีการผสมผสานทางด้านเชื้อชาติของประชากร ส่งผลดีต่อการรับศิลปวิทยาการและการค้า
- ② อยุธยาไม่มีการขยายอาณาเขตตั้งแต่สถาปนาจนถึงสิ้นสุดอาณาจักร ส่งผลดีต่อพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ที่เพิ่มขึ้น
- ③ อยุธยามีชัยภูมิที่อยู่ใกล้ทะเล ส่งผลดีต่อการเป็นเมืองท่าทั้งในอาณาจักรและการค้ากับต่างประเทศ
- ④ อยุธยามีภูมิประเทศที่เอื้อประโยชน์ในด้านยุทธศาสตร์ โดยมีแม่น้ำล้อมรอบอันเป็นปราการธรรมชาติในการป้องกันศัตรู

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกัน และกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา (ส 5.1 ม.2/2)

56. ลักษณะทางกายภาพของทวีปยุโรปส่งผลต่อลักษณะทางสังคมอย่างไร

- ① ลักษณะครอบครัวมีขนาดใหญ่ขึ้น
- ② ประชากรมีค่านิยมทางด้านวัตถุน้อยลง
- ③ ประชากรละเลงต่อการดูแลสุขภาพสิ่งแวดล้อม
- ④ สังคมมีความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการด้านต่าง ๆ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการ สร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด วิเคราะห์การก่อเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติและทางสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา (ส 5.2 ม.2/1)

57. สิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคมข้อใดที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจของทวีปแอฟริมากมากที่สุด

- ① สะพานมิลโล $\longleftrightarrow$ สร้างขึ้นเพื่อใช้ข้ามหุบเขา
- ② เดอะเวสต์ $\longleftrightarrow$ สร้างเกาะให้เป็นที่อยู่อาศัย
- ③ สนามกีฬาเดอร์บัน $\longleftrightarrow$ สร้างเพื่อใช้ในการแข่งขันฟุตบอลโลก 2010
- ④ ท่าอากาศยานนานาชาติอินซอน $\longleftrightarrow$ ใช้การถมทะเลเพื่อสร้างท่าอากาศยาน

ตัวชี้วัด วิเคราะห์เหตุและผลกระทบทที่ประเทศไทยได้รับจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม
ในทวีปยุโรปและแอฟริกา (ส 5.2 ม.2/4)

58. กฏระเบียบด้านสิ่งแวดล้อมของสหภาพยุโรป ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในระยะยาวอย่างไร
มากที่สุด

- ① ผู้ประกอบการไทยมีการตื่นตัวในการเตรียมรับมือกับมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสหภาพยุโรป
- ② เกิดกระแสความนิยมการพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม
- ③ ประเทศไทยสามารถกำหนดราคาของผลิตภัณฑ์ที่ส่งออกสู่ตลาดยุโรปได้ในราคาที่สูงขึ้น
- ④ ผู้ผลิตรายย่อยในประเทศมีโอกาสส่งออกสินค้าของตนเองสู่ตลาดยุโรปมากขึ้น

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนา
ที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม
เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ
ทั่วโลก (ส 1.1 ม.1/1) (ส 1.1 ม.2/1) (ส 1.1 ม.3/1)

59. ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

- ① ชาวต่างประเทศที่มีความสนใจในพระพุทธศาสนาเป็นผู้ริเริ่มเผยแผ่พระพุทธศาสนา
- ② เป็นลักษณะเชื้อเชิญของรัฐบาลต่างประเทศให้พระภิกษุเข้าไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา
ในประเทศของตน
- ③ พระภิกษุและชาวพุทธที่เข้าไปตั้งถิ่นฐานในต่างประเทศ แล้วนำหลักธรรมคำสอน
ไปเผยแผ่ในชุมชนและผู้ที่สนใจ
- ④ เป็นความร่วมมือระหว่างประเทศในการส่งเสริม นโยบายสนับสนุนคุณธรรม จริยธรรม

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ
ในฐานะที่ช่วยสร้างสรรค์อารยธรรม และความสงบสุขแก่โลก (ส 1.1 ม.3/2)

60. หลักธรรมใดในพระพุทธศาสนาที่มีคุณค่าในการสร้างความสงบสุขให้แก่โลก

- ① ปปัญจธรรม ทิฏฐัมมิกัตถะประโยชน์
- ② อิทธิบาท 4 ปัญญา 3
- ③ ไตรลักษณ์ ชั้นที่ 5
- ④ สาราณียธรรม สังคหวัตถุ

ตัวชี้วัด อภิปรายความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ
กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ส 1.1 ม.3/3)

61. หลักธรรมของพระพุทธศาสนาข้อใดเป็นหลักการบริหารจัดการทรัพย์สินในการใช้จ่ายอย่างพอเพียง

- ① โภคอาทิยะ 4
- ② โภควิภาค 4
- ③ ทิฏฐัมมิกัตถะ
- ④ สุขของคฤหัสถ์

ตัวชี้วัด วิเคราะห์และประพุดิตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก
เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด (ส 1.1 ม.3/5)

62. คุณธรรมของพระนางปชาบดีโคตมีจากการปฏิบัติตามคุณธรรม ที่นักเรียนควรยึดถือเป็นแบบอย่าง
ในการดำเนินชีวิตคือข้อใด

- ① เป็นผู้ที่มีความประพฤติอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นอย่างยิ่ง
- ② เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้และขยันหมั่นเพียร
- ③ เป็นผู้ศรัทธามั่นคงในพระรัตนตรัย
- ④ เป็นผู้ที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอยู่เสมอ

ตัวชี้วัด อธิบายสังคมคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนา
ที่ตนนับถือตามที่กำหนด (ส 1.1 ม.3/6)

“ชาวบ้านแตกตื่น! หลังพบยอดต้นมะพร้าวมีรูปร่างคล้ายพญานาค โผล่ในสวนหลังบ้าน
เจ้าของเชื่อเป็นลึกลับน่าโชค เพราะทำให้ถูกหวย ชาวบ้านทราบข่าวเลยแห่กันมากกราบไหว้ไม่ขาดสาย”

63. จากข้อความสะท้อนให้เห็นว่าพุทธศาสนิกชนขาดหลักธรรมที่ควรนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตข้อใด

- ① ทิฏฐธรรมมิกัตถะ - ประโยชน์ผลมุ่งหมายที่คนทั่วไปปรารถนา
- ② ปปัญจธรรม - กิเลสที่เป็นสิ่งขัดขวางไม่ให้ถึงความจริง
- ③ อุบาทสกรรม - อันอุบาทสกุบาสิกาพึงปฏิบัติเพื่อความเจริญก้าวหน้า
- ④ มงคล 38 - สิ่งที่ทำให้มีโชค อันเป็นหลักที่นำความสุข ความเจริญมาให้

ตัวชี้วัด เห็นคุณค่าและวิเคราะห์การปฏิบัติตนตามหลักธรรมในการพัฒนาคนเพื่อเตรียมพร้อม
สำหรับการทำงาน และการมีครอบครัว (ส 1.1 ม.3/7)

64. ในการทำงานร่วมกันกับคนจำนวนมาก นักเรียนควรยึดหลักธรรมข้อใด เพื่อให้การทำงาน
มีความเกื้อกูลและเป็นการทำงานร่วมกันอย่างสันติสุข

- ① พรหมวิหาร 4
- ② ฌราวาสธรรม 4
- ③ ปปัญจธรรม 3
- ④ ทศพิธราชธรรม

ตัวชี้วัด เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และดำเนินชีวิตด้วยวิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการ
คือ วิธีคิดแบบอริยสัจ และวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของ
ศาสนาที่ตนนับถือ (ส 1.1 ม.3/8)

65. ผลมะม่วง 2 ลูกที่เก็บจากสวนหลังบ้านมีรสชาติต่างกันทั้งที่เป็นพันธุ์เดียวกัน นักเรียนจะใช้
วิธีคิดแบบใดเพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างของรสชาติมะม่วงทั้งสองลูก

- ① วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย
- ② วิธีคิดแบบอริยสัจ
- ③ วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ
- ④ วิธีคิดแก้ปัญหาตรงจุด มุ่งตรงต่อตัวปัญหา

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ความแตกต่างและยอมรับวิถีการดำเนินชีวิตของศาสนิกชนในศาสนาอื่น ๆ
(ส 1.1 ม.3/10)

66. ไม้กางเขน เป็นสัญลักษณ์ของศาสนาคริสต์ที่มีความหมายสอดคล้องกับข้อใด

- ① การทำหน้าที่พระบุตรของพระเยซู
- ② ลักษณะการประหารชีวิตแบบโบราณของชาวฮิว
- ③ การเสียสละชีวิตเพื่อรักษาความดี
- ④ การเสียสละอันยิ่งใหญ่ของพระเจ้า

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด วิเคราะห์หน้าที่และบทบาทของสาวก และปฏิบัติตนต่อสาวกตามที่กำหนดได้ถูกต้อง
(ส 1.2 ม.3/1)

67. หลัก “บัพพชิตอกิณหปัจจเวกขณ” เป็นหลักที่พระภิกษุพึงปฏิบัติเพื่อวัตถุประสงค์ตามข้อใด

- ① เพื่อการเผยแผ่หลักปฏิบัติของพระพุทธศาสนา
- ② เพื่อการพิจารณาเตือนสติตนเองไม่ให้ประมาท
- ③ เพื่ออนุเคราะห์ สงเคราะห์พุทธศาสนิกชนให้พ้นทุกข์
- ④ เพื่อเป็นแนวทางแห่งการศึกษาของคณะสงฆ์ ทั้งแผนกธรรมและแผนกบาลี

ตัวชี้วัด ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนาตามที่กำหนด (ส 1.2 ม.1/3)
(ส 1.2 ม.2/1) (ส 1.2 ม.3/2)

68. การที่นักเรียนปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดี โดยการเลี้ยงดู ช่วยเหลือกิจ ประพฤติตนเป็นคนดี แสดงถึงการมีคุณธรรมข้อใด

- ① ความมีน้ำใจ
- ② ความเสียสละ
- ③ ความกตัญญูกตเวที
- ④ ความเมตตากรุณา

ตัวชี้วัด ปฏิบัติหน้าที่ของศาสนิกชนที่ดี (ส 1.2 ม.3/3)

69. กิจกรรมในข้อใดที่นักเรียนสามารถเข้าร่วมปฏิบัติได้และสอดคล้องกับพุทธปณิธานได้ดีที่สุด

- ① พิธีพุทธาภิเษกวัตถุมงคล
- ② พิธีสวดมนต์สะเดาะเคราะห์ต่อชะตา
- ③ โครงการธรรมศึกษา
- ④ ชุติการธรรมยาตรา

ตัวชี้วัด อธิบายความแตกต่างของศาสนพิธี พิธีกรรมตามแนวปฏิบัติของศาสนาอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน (ส 1.2 ม.2/5)

70. พิธีกรรมใดในศาสนาใดที่เป็นการขัดเกลาคจิตใจให้รู้จักเสียสละ และขจัดความตระหนี่ให้พ้นจากจิตใจ

- ① ศีลมหาสนิท : ศาสนาคริสต์
- ② พิธีสราถ์ : ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู
- ③ พิธีสังคัต : ศาสนาสิกข์
- ④ พิธีชากาด : ศาสนาอิสลาม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษา

ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด อธิบายและปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ (ส 2.1 ม.1/1) (ส 2.1 ม.2/1)

71. การกระทำในข้อใดถือเป็นการกระทำที่ผิดตามกฎหมายแรงงานในการใช้แรงงานเด็ก

- ① การจ้างเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นลูกจ้าง
- ② การจ้างลูกจ้างเด็กมาทำงานในช่วง 22.00 น. ถึงเวลา 6.00 น.
- ③ การจ้างลูกจ้างเด็กมาทำงานที่อาจเป็นอันตรายต่อจิตใจและความประพฤติกของเด็ก
- ④ การจัดให้ลูกจ้างเด็กมีวันหยุดประจำสัปดาห์มากกว่า 1 วัน และวันหยุดตามประเพณีอย่างน้อย 13 วัน

ตัวชี้วัด อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง (ส 2.1 ม.3/1)

72. การกระทำความผิดทางอาญาแตกต่างกับการกระทำความผิดทางแพ่งอย่างไร

- ① ความผิดทางอาญา คือ การกระทำที่ก่อให้เกิดผลเสียหายระหว่างเอกชนต่อเอกชน ส่วนความผิดทางแพ่ง คือ การกระทำที่ก่อให้เกิดผลเสียหายระหว่างรัฐต่อรัฐ
- ② ความผิดทางอาญา คือ การกระทำที่ไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมแต่อย่างใด ส่วนความผิดทางแพ่ง คือ การกระทำที่สัมพันธ์ระหว่างรัฐต่อเอกชน
- ③ ความผิดทางแพ่ง คือ การกระทำระหว่างเอกชนต่อเอกชนที่ไม่มีผลเสียหายต่อสังคมแต่อย่างใด ส่วนความผิดทางอาญา คือ การกระทำที่ก่อให้เกิดผลเสียหายระหว่างรัฐต่อเอกชน
- ④ ความผิดทางแพ่ง คือ การกระทำที่ก่อให้เกิดผลเสียหายระหว่างรัฐต่อเอกชนและไม่สามารถยอมความกันได้ ส่วนความผิดทางอาญา คือ การกระทำที่ก่อให้เกิดผลเสียหายระหว่างเอกชนต่อเอกชนด้วยกัน ซึ่งสามารถยอมความกันได้

ตัวชี้วัด อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากลที่เหมาะสม (ส 2.1 ม.3/3)

73. แนวทางการเลือกรับวัฒนธรรมสากลที่เหมาะสมควรมีลักษณะอย่างไร

- ① การเลือกรับวัฒนธรรมที่เป็นตัวอย่างทั้งด้านดีและด้านเสีย เพื่อเป็นแบบอย่างการเรียนรู้ของสังคมไทย
- ② การเลือกรับวัฒนธรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับศาสนาน้อยที่สุด
- ③ การเลือกรับวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านเศรษฐกิจมากที่สุด
- ④ การเลือกรับวัฒนธรรมที่มีประโยชน์ต่อตนเองและประเทศชาติ และไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีงามของประชาชน

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด อธิบายระบอบการปกครองแบบต่าง ๆ ที่ใช้ในยุคปัจจุบัน (ส 2.2 ม.3/1)

74. อำนาจหน้าที่ของประมุขของรัฐในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาเป็นไปในลักษณะใด

- ① การมีประมุขฝ่ายบริหารทำหน้าที่รับผิดชอบทางการเมืองแทนประมุขของรัฐ
- ② การมีอำนาจยับยั้งกฎหมายที่ออกโดยรัฐสภา
- ③ การมีอำนาจยุบสภาและถอดถอนประมุขฝ่ายบริหาร
- ④ การรับผิดชอบทางการเมืองการปกครองโดยตรงต่อรัฐสภา

ตัวชี้วัด อธิบายกระบวนการในการตรากฎหมาย (ส 2.2 ม.2/1)

75. ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการตรากฎหมายได้ในขั้นตอนใด

- ① ร่างตัวบทกฎหมาย
- ② เสนอร่างกฎหมาย
- ③ ลงมติเห็นชอบกฎหมาย
- ④ ตราเป็นกฎหมาย

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ เปรียบเทียบระบอบการปกครองของไทยกับประเทศอื่น ๆ ที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย (ส 2.2 ม.3/2)

76. เพราะเหตุใดความสัมพันธ์ระหว่างประมุขฝ่ายบริหารกับรัฐสภาของการปกครองระบอบประชาธิปไตยระบบรัฐสภา จึงมีมากกว่าระบบประธานาธิบดี

- ① ประมุขฝ่ายบริหารมีที่มาจาก การเลือกของสภา
- ② สภามีอำนาจในการยุบสภาเพื่อให้ตำแหน่งประมุขฝ่ายบริหารสิ้นสุดลงได้
- ③ กฎหมายต่าง ๆ มีที่มาจาก การจัดทำและพิจารณาโดยรัฐสภา
- ④ อำนาจของฝ่ายบริหารขึ้นอยู่กับความมั่นคงของสมาชิกวุฒิสภา

ตัวชี้วัด วิเคราะห์รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันในมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (ส 2.2 ม.3/3)

77. ข้อใดแสดงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองโดยสอดคล้องกับบทบัญญัติตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันได้กำหนดไว้

- ① การออกไปใช้สิทธิของกฤษฎีกาสามแฉก ในการเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
- ② การที่ประชาชนคนไทยทุกคนออกเสียงประชามติ ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่าสิ่งนี้อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ
- ③ การที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 20,000 คน เข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภา เพื่อให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง หากพบว่ามี การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ
- ④ การที่ผู้มีสัญชาติอื่นแต่มีเชื้อชาติไทย ออกมาใช้สิทธิของตนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทย
และเสนอแนวทางแก้ไข (ส 2.2 ม.3/4)

78. ข้อใดไม่ใช่แนวทางการแก้ปัญหาที่ช่วยส่งเสริมผู้พัฒนาประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน

- ① การฝึกฝนตนเองให้มีวิถีการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย
- ② การยอมรับในระบบอาวุโสมากกว่าการมีความรู้ความสามารถของบุคคล
- ③ การพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองตามที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้
- ④ การตระหนักถึงหน้าที่พลเมืองตามที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด อธิบายความหมายและความสำคัญของเศรษฐศาสตร์ รวมทั้งกลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ
(ส 3.1 ม.1/1) (ส 3.1 ม.3/1)

79. การศึกษาเรื่องกลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ มีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างไร

- ① ทำให้สามารถพิจารณาปัจจัยในการกำหนดอุปสงค์ได้
- ② ทำให้สามารถแยกกลไกราคาออกจากอุปสงค์และอุปทานได้
- ③ ทำให้ทราบว่า การซื้อขายแลกเปลี่ยนจำเป็นต้องกระทำในตลาดที่มีสถานที่จริงเท่านั้น
- ④ ทำให้มีการเตรียมพร้อมทางการเงินให้ทันกับสภาวะกลไกราคาที่เปลี่ยนแปลง

ตัวชี้วัด อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ
(ส 3.1 ม.2/2)

80. ข้อใดจัดเป็นปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการทั้งหมด

- ① นักธุรกิจ ผู้ประกอบการ แรงงาน ทุน
- ② ที่ดิน แรงงาน ทุน ผู้ประกอบการ
- ③ การโฆษณา ทุน เครื่องจักร แรงงาน
- ④ ผู้ดำเนินงาน ที่ดิน ทรัพย์สิน เครื่องจักร

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระบบสหกรณ์ (ส 3.1 ม.3/3)

81. ข้อใดอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระบบสหกรณ์ที่สอดคล้องกันไม่ถูกต้อง
- ① เน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลักและลดการพึ่งพาคนอื่นลง
  - ② สร้างเสริมความเอื้ออาทรและช่วยเหลือพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า
  - ③ ใช้เศรษฐกิจแบบทุนนิยมในการพัฒนาประเทศให้เกิดการขยายตัวที่ก้าวหน้า
  - ④ ส่งเสริมการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นให้สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด อธิบายบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ (ส 3.2 ม.3/1)

82. เพราะเหตุใดรัฐบาลจึงต้องเข้ามามีบทบาทในการแทรกแซงราคาสินค้าและบริการในระบบเศรษฐกิจของประเทศ
- ① เพื่อสร้างความเป็นธรรมในด้านการกระจายรายได้
  - ② เพื่อให้รัฐบาลสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการผลิตสินค้าและบริการของเอกชน
  - ③ เพื่อจัดให้มีการออมเพื่อการดำรงชีพแก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐอย่างทั่วถึง
  - ④ เพื่อกำหนดให้รัฐวิสาหกิจสามารถจัดหาสาธารณูปโภคพื้นฐานที่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน

ตัวชี้วัด อภิปรายบทบาทความสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (ส 3.2 ม.3/3)

83. “GMS - EC” เป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในระดับอนุภูมิภาคในทวีปเอเชียที่ประเทศไทยเข้าไปมีบทบาทสำคัญอย่างไร

- ① เป็นความร่วมมือกันของ 6 ประเทศในแถบลุ่มน้ำโขงเพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสร้างโอกาสการแข่งขันในเวทีการค้าโลก
- ② เป็นความร่วมมือของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้งหมดที่มุ่งเน้นการลดอัตราภาษีนำเข้าสินค้า
- ③ เป็นความร่วมมือของประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกที่ต้องการพัฒนาตนเองให้อยู่ในฐานะของประเทศพัฒนาแล้ว
- ④ เป็นความร่วมมือของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และภูมิภาคเอเชียที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการแก้ไขข้อพิพาททางการค้าระหว่างสมาชิก

ตัวชี้วัด อภิปรายผลกระทบที่เกิดจากภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด (ส 3.2 ม.3/4)

84. บุคคลกลุ่มใดได้รับผลกระทบเชิงลบในภาวะเงินเฟ้อมากที่สุด

- ① ผู้ประกอบการ ลูกหนี้
- ② ผู้มีรายได้ประจำ เจ้าหนี้
- ③ รัฐบาล ผู้ที่มีรายได้จากดอกเบี้ย
- ④ พ่อค้า ผู้ผลิต

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ผลเสียจากการว่างงาน และแนวทางแก้ปัญหา (ส 3.2 ม.3/5)

85. การว่างงานส่งผลเสียต่อฐานะการคลังของรัฐบาลอย่างไร

- ① งบประมาณในการพัฒนาประเทศมีเพิ่มมากขึ้น
- ② รัฐบาลเก็บภาษีได้น้อยลง
- ③ สถาบันการเงินเกิดภาวะหนี้เสีย
- ④ โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศเกิดการเปลี่ยนแปลง

ตัวชี้วัด วิเคราะห์สาเหตุและวิธีการกีดกันทางการค้าในการค้าระหว่างประเทศ (ส 3.2 ม.3/6)

86. การตั้งกำแพงภาษีจากสินค้านำเข้าในอัตราที่สูง เป็นการคุ้มกันตลาดสินค้าภายในประเทศได้อย่างไร

- ① เกิดการกำหนดโควตาปริมาณสินค้านำเข้าไม่ให้เกินปริมาณที่กำหนด
- ② วัตถุประสงค์ที่นำเข้ามาเพื่อการผลิตสินค้าส่งออกมีราคาถูกลง
- ③ ผู้บริโภคหันมาซื้อสินค้าที่ผลิตภายในประเทศเพิ่มขึ้น
- ④ องค์กรการค้าโลกเข้ามาแทรกแซงเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ผลิตภายในประเทศ

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด วิเคราะห์เรื่องราวเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ได้อย่างมีเหตุผลตามวิธีการทางประวัติศาสตร์ (ส 4.1 ม.3/1)

87. วิธีการทางประวัติศาสตร์ขั้นตอนใด มีความสำคัญต่อการศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์มากที่สุด

- ① การสรุปและเชื่อมโยงข้อเท็จจริง
- ② การรวบรวมหลักฐาน
- ③ การนำเสนอข้อเท็จจริง
- ④ การวิเคราะห์ การตีความ และการประเมินหลักฐาน

ตัวชี้วัด ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ที่ตนสนใจ (ส 4.1 ม.3/2)

88. ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ได้ถูกต้อง

- ① กำหนดประเด็นศึกษา → วิเคราะห์ ตีความ และประเมินหลักฐาน → รวบรวมหลักฐาน → นำเสนอข้อเท็จจริง → สรุปและเชื่อมโยงข้อเท็จจริง
- ② รวบรวมหลักฐาน → กำหนดประเด็นศึกษา → วิเคราะห์ ตีความ และประเมินหลักฐาน → สรุปและเชื่อมโยงข้อเท็จจริง → นำเสนอข้อเท็จจริง
- ③ กำหนดประเด็นศึกษา → รวบรวมหลักฐาน → วิเคราะห์ ตีความ และประเมินหลักฐาน → สรุปและเชื่อมโยงข้อเท็จจริง → นำเสนอข้อเท็จจริง
- ④ นำเสนอข้อเท็จจริง → กำหนดประเด็นศึกษา → รวบรวมหลักฐาน → สรุปและเชื่อมโยงข้อเท็จจริง → วิเคราะห์ ตีความ และประเมินหลักฐาน

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด อธิบายพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก โดยสังเขป (ส 4.2 ม.1/1) (ส 4.2 ม.2/1) (ส 4.2 ม.3/1)

89. เพราะเหตุใดภายหลังได้รับเอกราชจากสเปนแล้ว อเมริกากลางจึงมักประสบกับปัญหาเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาล

- ① ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการกลับไปอยู่ในสถานะประเทศอาณานิคมตามเดิม
- ② เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกกับนิกายโปรเตสแตนต์
- ③ เกิดการรัฐประหารบ่อยครั้งและประชาชนขาดการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย
- ④ ประเทศส่วนใหญ่ในทวีปเกิดปัญหาความอดอยากและมีผู้คนล้มตายจากความอดอยากจำนวนมาก

ตัวชี้วัด ระบุความสำคัญของแหล่งอารยธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก (ส 4.1 ม.1/2) (ส 4.2 ม.2/2)

90. อิทธิพลของอารยธรรมเมโสโปเตเมียข้อใดที่ส่งผลต่อพัฒนาการทางด้านสังคมของภูมิภาคเอเชียอย่างชัดเจน

- ① การประดิษฐ์เข็มนาฬิกาเพื่อใช้ในการเดินเรือ
- ② ความรู้ด้านคณิตศาสตร์และดาราศาสตร์
- ③ การสร้างรูปเคารพเทพเจ้าในศาสนา
- ④ การสร้างสรรค์งานศิลปกรรม

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและ
ธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด วิเคราะห์พัฒนาการของไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา รัตนโกสินทร์
ในด้านต่าง ๆ โดยสังเขป (ส 4.3 ม.1/2) (ส 4.3 ม.2/1) (ส 4.3 ม.3/1)

91. สนธิสัญญาเบาว์ริงส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจของไทยที่สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบันอย่างไร

- ① การเก็บภาษีสินค้าขาเข้าและขาออกได้เพียงร้อยละ 3
- ② การเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจแบบยังชีพเป็นระบบเศรษฐกิจแบบเงินตรา
- ③ การเสียสิทธิสภาพนอกอาณาเขตในการตัดสินคดีคนในบังคับของชาติตะวันตก
- ④ การขอมยกดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงและเกาะในแม่น้ำโขงเพื่อแลกกับการถอนทหารออกจากจันทบุรี

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย
อยุธยา รัตนโกสินทร์ในด้านต่าง ๆ (ส 4.3 ม.1/3) (ส 4.3 ม.2/2) (ส 4.3 ม.3/2)

92. พระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์ไทยเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้รัตนโกสินทร์มีความมั่นคง
และเจริญรุ่งเรืองอย่างไร

- ① ประชาชนไม่ต่อต้านรูปแบบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์
- ② กลุ่มขุนนางเข้ามามีบทบาททางการเมืองการปกครองน้อย
- ③ รัฐเพื่อนบ้านไม่กล้าเข้ามาทำศึกสงครามกับไทย
- ④ ประเทศชาติสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและปลอดภัย

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยรัตนโกสินทร์ และอิทธิพลต่อการพัฒนาชาติไทย
(ส 4.3 ม.3/3)

93. ภูมิปัญญาด้านการแพทย์แผนไทยมีอิทธิพลต่อการพัฒนาชาติไทยอย่างไร

- ① เกิดการประกอบอาชีพรูปแบบใหม่เพื่อสร้างรายได้
- ② โรงพยาบาลมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการรักษาโรคด้วยวิธีการแบบใหม่
- ③ ประชาชนมีทางเลือกเพิ่มขึ้นในการรักษาโรคภัยไข้เจ็บ
- ④ แพทย์แผนปัจจุบันจากตะวันตกเข้ามามีบทบาทในสังคมไทยลดน้อยลง

ตัวชี้วัด วิเคราะห์บทบาทของไทยในสมัยประชาธิปไตย (ส 4.3 ม.3/4)

94. การเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของไทย แสดงถึงบทบาทของไทยต่อสังคมโลกอย่างไร

- ①ต่อต้านการขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์
- ② การให้ความช่วยเหลือปฏิบัติการทางทหารในลาว กัมพูชา และเวียดนาม
- ③ ให้ความช่วยเหลือเยียวยาประเทศต่าง ๆ ภายหลังสิ้นสุดสงคราม
- ④ มุ่งเน้นการส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพระหว่างภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกัน ในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปต่าง ๆ (ส 5.1 ม.1/1) (ส 5.1 ม.2/1) (ส 5.1 ม.3/1)

95. เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ชนิดใดที่มีประโยชน์แตกต่างจากเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ชนิดอื่น

- ① แอโรเวน
- ② เทอร์มอมิเตอร์
- ③ บารอมิเตอร์
- ④ อินเทอร์เนต

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปต่าง ๆ (ส 5.1 ม.2/2) (ส 5.1 ม.3/2)

96. เพราะเหตุใดประชากรส่วนใหญ่ของประเทศในภูมิภาคละตินอเมริกาของทวีปอเมริกาเหนือ จึงยากจนและมีรายได้น้อย

- ① พื้นที่ที่มีที่ราบน้อย และตั้งอยู่ในเขตภูมิอากาศที่เป็นป่ารกทึบ
- ② ตั้งอยู่ในภูมิอากาศแบบทุ่งน้ำแข็ง มีหิมะปกคลุมทั้งในช่วงฤดูร้อนและฤดูหนาว
- ③ พื้นที่ที่มีความลาดชันสูงจึงไม่เหมาะแก่การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบต่าง ๆ
- ④ ตั้งอยู่ในที่ราบเกรตเพลนส์ที่ประสบกับภูมิอากาศหนาวเย็นและมีฝนตกชุก

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการ
สร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและ
สิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด วิเคราะห์การก่อเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลง
ทางธรรมชาติและทางสังคมของทวีปต่าง ๆ (ส 5.2 ม.1/1) (ส 5.2 ม.2/1) (ส 5.2 ม.3/1)

97. โครงการขุดเจาะบ่อน้ำร้อนตาดีโอในประเทศชิลี เป็นสิ่งแวดล้อมใหม่ที่ก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ
ยกเว้นข้อใด

- ① ช่วยให้มีพลังงานมาใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีวิตของมนุษย์
- ② ประเทศมีรายได้จากการท่องเที่ยวบ่อน้ำร้อนมาพัฒนาประเทศ
- ③ เกิดการเข้ามาลงทุนของนักลงทุนต่างประเทศ
- ④ เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการจ้างงาน

ตัวชี้วัด ระบุแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปต่าง ๆ (ส 5.2 ม.2/2)
(ส 5.2 ม.3/2)

98. การให้สัตยาบันในพิธีสารเกียวโตของประเทศต่าง ๆ ในทวีปอเมริกาเหนือ มีความหมายถึงการร่วมมือกัน
เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยวิธีการใด

- ① การไม่บุกรุกพื้นที่ป่าสงวนและเขาป่า
- ② การกำหนดบทลงโทษต่อประเทศสมาชิกที่กระทำการให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม
- ③ การลดปริมาณการปล่อยแก๊สเรือนกระจก
- ④ การจัดซื้อผลิตภัณฑ์ระหว่างประเทศที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด สํารวจ อภิปรายประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในทวีปต่าง ๆ (ส 5.2 ม.2/3)
(ส 5.2 ม.3/3)

99. ปัญหาภัยแล้งในทวีปอเมริกาใต้ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ในทวีปอย่างไร

- ① การขอรับความช่วยเหลือด้านการเงินจากประเทศภายนอกทวีปทำได้ยากขึ้น
- ② ปริมาณการผลิตไฟฟ้าเพิ่มสูงขึ้น
- ③ การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของประเทศช้าลง
- ④ เกิดแผ่นดินไหวบ่อยครั้ง รัฐบาลสูญเสียเงินจากการฟื้นฟูประเทศจำนวนมาก

ตัวชี้วัด วิเคราะห์เหตุผลและผลกระทบต่อเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในทวีปต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย (ส 5.2 ม.2/4) (ส 5.2 ม.3/4)

100. วิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่ประเทศต่าง ๆ ในทวีปอเมริกาใต้ต้องประสบ ส่งผลดีต่อประเทศไทย ด้านการค้าอย่างไร

- ① ประเทศไทยได้รับการลดหย่อนภาษีนำเข้าสินค้าจากทวีปอเมริกาใต้
- ② ประเทศไทยสามารถส่งออกสินค้าชนิดเดียวกันกับที่มีการผลิตในทวีปอเมริกาใต้สู่ตลาดโลกได้มากขึ้น
- ③ ประเทศต่าง ๆ มีการนำเข้าสินค้าจากทวีปอเมริกาใต้น้อยลง
- ④ ธนาคารโลกให้ความเชื่อมั่นในการกู้ยืมเงินเพื่อการลงทุนด้านการค้าของประเทศไทยในทวีปอเมริกาใต้

ส่วนที่ 2 : แบบเลือกคำตอบจาก 3 กลุ่มคำตอบที่สัมพันธ์กัน

จงพิจารณาเลือกคำตอบจาก 3 กลุ่มคำตอบที่สัมพันธ์กันแล้วตอบคำถามข้อ 101-108 ข้อละ 5 คะแนน

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ระบุนิยามและวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยาและธนบุรี และอิทธิพลของภูมิปัญญาดังกล่าว ต่อการพัฒนาชาติไทยในยุคต่อมา (ส 4.3 ม.2/3)

คำตอบกลุ่มที่ 1		คำตอบกลุ่มที่ 2		คำตอบกลุ่มที่ 3	
เลขที่คำตอบ	ชื่อเรื่อง	เลขที่คำตอบ	พระมหากษัตริย์	ตัวอักษรกำกับคำตอบ	ความสำคัญ
1	จินตมณี	1	สมเด็จพระเอกาทศรถ	A	เป็นบทกวีสั่งสอนจริยธรรมและศีลธรรมแก่ประชาชน
2	สุภามิตพระร่วง	2	สมเด็จพระนารายณ์มหาราช	B	เป็นต้นแบบวิชานิติศาสตร์และการเมืองการปกครองของไทย
3	ชินกาลมาลีปกรณ์	3	สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ	C	เป็นแบบเรียนภาษาไทยที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาไทยของคนในชาติ
4	กลบทศิริวิบุลยคติ	4	สมเด็จพระเพทราชา	D	เป็นต้นแบบการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยและการชำระพงศาวดารฉบับอื่น ๆ

101. ในสมัยอยุธยามีการสร้างสรรคภูมิปัญญาด้านวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องใด ถูกเรียบเรียงขึ้นในสมัยพระมหากษัตริย์พระองค์ใด และมีความสำคัญต่อการพัฒนาชาติไทยในเวลาต่อมาอย่างไร

- ① 3 3 D
- ② 4 1 B
- ③ 2 4 A
- ④ 1 2 C

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกัน และกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะ ทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา (ส 5.1 ม.2/1)

คำตอบกลุ่มที่ 1		คำตอบกลุ่มที่ 2		คำตอบกลุ่มที่ 3	
เลขที่ คำตอบ	เครื่องมือ ทางภูมิศาสตร์	เลขที่ คำตอบ	วิธีการทำงาน	ตัวอักษร กำกับคำตอบ	ประโยชน์
1	ระบบกำหนด ตำแหน่งบนพื้นโลก	1	อาศัยแรงดึงดูดระหว่าง สนามแม่เหล็กขั้วโลก กับเข็มแม่เหล็ก	A	สามารถจัดเก็บข้อมูลได้อย่างเป็น ระบบและผสมผสานทั้งในลักษณะ ตัวหนังสือและรูปภาพ
2	ระบบสารสนเทศ ภูมิศาสตร์	2	คำนวณจากสัญญาณ นาฬิกาที่ส่งมาจากดาวเทียม ที่โคจรรอบโลก	B	บอกตำแหน่งบนพื้นโลกได้ ตลอดเวลา และทุกสภาพอากาศ
3	กล้องสามมิติ	3	บันทึกข้อมูลจากการ สะท้อนแสงหรือการแผ่รังสี พลังงานแม่เหล็กไฟฟ้า	C	แสดงภูมิประเทศที่มีความสูงต่ำ ในลักษณะสามมิติ
4	รีโมตเซนซิง	4	กำหนดพิกัดที่ต้องการทราบ ความสูงต่ำและบันทึกภาพใน ลักษณะทับซ้อนจากด้านบน ไปทางด้านล่างหรือจาก ด้านขวาไปทางด้านซ้าย	D	สามารถนำข้อมูลที่ได้มาศึกษา เพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น และสามารถ นำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

102. ภาพถ่ายทางอากาศและภาพถ่ายจากดาวเทียมเป็นข้อมูลที่ได้รับจากเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ชนิดใด เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ดังกล่าวมีวิธีการทำงานอย่างไร และมีประโยชน์อย่างไรต่อการวิเคราะห์ลักษณะ ทางกายภาพและสังคมของทวีปต่าง ๆ

- ① 4 3 D
- ② 2 3 A
- ③ 1 4 B
- ④ 2 2 C

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการ
 สร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและ
 สิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด สํารวจ อภิปรายประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในทวีปยุโรปและแอฟริกา
 (ส 5.2 ม.2/3)

คำตอบกลุ่มที่ 1		คำตอบกลุ่มที่ 2		คำตอบกลุ่มที่ 3	
เลขที่ คำตอบ	ปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อม	เลขที่ คำตอบ	ผลที่จะได้รับ	ตัวอักษร กำกับคำตอบ	แนวทางแก้ไขปัญหา
1	การบุกรุกพื้นที่ป่า	1	พืชผลทางการเกษตรเสียหาย ปศุสัตว์ล้มตายและ เกิดทุพภิกขภัยตามมา	A	ลดการเผาไหม้เชื้อเพลิง จำพวกถ่านหิน และแก๊ส ธรรมชาติ
2	ฝนกรด	2	"ไฟ"ไหม้ป่า น้ำท่วมฉับพลัน อุณหภูมิเพิ่มสูงขึ้น	B	ลดการปล่อยแก๊สเรือน กระจก และส่งเสริมการ ใช้พลังงานทดแทนที่ ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม
3	คลื่นความร้อน	3	สัตว์ป่าไร้ที่อยู่อาศัย ดินเสื่อมโทรม	C	แยกขยะอิเล็กทรอนิกส์ ออกจากขยะทั่วไปและ ขยะมีพิษ
4	ภัยแล้ง	4	สิ่งมีชีวิตในแหล่งน้ำถูก ทำลาย อาคารบ้านเรือน พังเสียหาย	D	หาแหล่งที่อยู่ใหม่ที่มี ความอุดมสมบูรณ์ ให้กับสัตว์ป่า และพืชพรรณที่หายาก

103. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมใดที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงในทวีปแอฟริกา ส่งผลอย่างไรและสามารถแก้ไข
 ได้ด้วยวิธีใด

- ① 1 3 C
- ② 4 1 B
- ③ 2 2 A
- ④ 3 4 D

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนา
ที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม
เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด วิเคราะห์พุทธประวัติจากพระพุทธรูปปางต่าง ๆ หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือ
ตามที่กำหนด (ส 1.1 ม.3/4)

คำตอบกลุ่มที่ 1		คำตอบกลุ่มที่ 2		คำตอบกลุ่มที่ 3	
เลขที่คำตอบ	พระพุทธรูป	เลขที่คำตอบ	ลักษณะ	ตัวอักษรกำกับคำตอบ	ประวัติความเป็นมา
1	ปางห้ามญาติ	1	อยู่ในอิริยาบถยืน พระหัตถ์ทั้งสองห้อยลงมาประสานระหว่างคอกพระหัตถ์ขวาซ้อนเหนือพระหัตถ์ซ้ายอยู่ในอาการสำรวม	A	หลังจากตรัสรู้แล้วทรงได้เสวยวิมุตติสุขประทับยืนในทิศอีสานของศรีมหาโพธิ์ ทอดพระเนตรมองศรีมหาโพธิ์ โดยไม่กะพริบตลอด 7 วัน
2	ปางรำพึง	2	อยู่ในอิริยาบถยืนยกพระหัตถ์ขวาเสมอพระอุระ ตั้งฝ่าพระหัตถ์ยื่นออกไปข้างหน้าเป็นกิริยาห้าม	B	เสด็จไปห้ามสงครามระหว่างญาติฝ่ายกรุงเวททะ และกรุงกบิลพัสดุ์ ที่เกิดวิวาทกันแย่งน้ำเพื่อการเพาะปลูก
3	ปางถวายเนตร	3	อยู่ในอิริยาบถยืน พระหัตถ์ทั้งสองประสานกันยกขึ้น ประทับที่อก พระหัตถ์ขวาทับพระหัตถ์ซ้าย	C	หลังจากการตรัสรู้ได้ทรงรำพึงถึงการแสดงธรรมโปรดสัตว์ว่าผู้คนมีสติปัญญาแตกต่างกันอาจไม่เข้าใจธรรมที่พระองค์ตรัสรู้ได้
4	ปางไสยาสน์	4	อยู่ในอิริยาบถนอนตะแคงขวา พระบาททั้งสองซ้อนทับเสมอกัน พระหัตถ์ซ้ายทาบไปตามพระวรกาย พระหัตถ์ขวาดั้งขึ้นรับพระเศียร และมีพระเขนยรองรับ	D	ก่อนพระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพาน ทรงประทับบรรทมแบบลีลาไสยาตั้งพระทัยไม่เสด็จลุกขึ้นอีก

104. ถ้าผู้ที่เกิดตรงกับวันจันทร์ ต้องการจะทำบุญใส่บาตรพระประจำวันเกิดควรเลือกใส่พระพุทธรูปปางใด
มีลักษณะตามข้อใด และมีประวัติความเป็นมาอย่างไร

- ① 2 3 D
- ② 4 4 A
- ③ 1 2 B
- ④ 3 1 C

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด มีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน (ส 2.1 ม.3/2)

คำตอบกลุ่มที่ 1		คำตอบกลุ่มที่ 2		คำตอบกลุ่มที่ 3	
เลขที่คำตอบ	ความสำคัญ	เลขที่คำตอบ	ผลต่อสังคม	ตัวอักษรกำกับคำตอบ	การเข้าไปมีส่วนร่วม
1	ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ได้รับความคุ้มครอง จากรัฐอย่างเสมอภาค และยุติธรรม	1	สังคมเกิดการปรับตัว ให้เข้ากับสถานการณ์ ของโลกที่เปลี่ยนแปลง ในปัจจุบัน	A	ติดตามกระบวนการทำงานของ รัฐอย่างสม่ำเสมอ
2	เป็นสัญลักษณ์ของการ มีระบอบการปกครอง แบบประชาธิปไตย	2	สังคมเกิดความสงบสุข ประเทศมีการพัฒนา ที่ดีขึ้น ประชาชนในสังคม มีความเอื้อเฟื้อต่อกัน	B	แก้ปัญหาที่พบเจอ โดยใช้จารีต ประเพณีเป็นตัวตัดสินใจเพื่อ ลงโทษผู้กระทำผิด
3	หน้าที่และสิทธิของ ประชาชนในประเทศ ได้รับการคุ้มครองจาก หน่วยงานของรัฐ อย่างเสมอภาค	3	รัฐบาลมีอำนาจทาง การเมืองที่เข้มแข็งมากขึ้น ผู้นำได้รับการยอมรับ จากคนในสังคม	C	ศึกษาทำความเข้าใจหลักสิทธิ มนุษยชนและปฏิบัติตามอย่าง เคร่งครัด
4	เสรีภาพส่วนบุคคล ได้รับการคุ้มครอง ทั้งในที่สาธารณะและ เคหสถาน	4	คนในสังคมสามารถ พึ่งพาตนเองได้ โดยไม่ ต้องได้รับการช่วยเหลือ จากชาติอื่น	D	พิจารณาไม่เห็นชอบ พระราชบัญญัติที่ขัดต่อหลัก สิทธิมนุษยชน

105. สิทธิมนุษยชนมีความสำคัญอย่างไร การมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน ก่อให้เกิดผลต่อสังคมอย่างไร และสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการส่งเสริมเรื่องสิทธิมนุษยชนได้อย่างไร

- ① 1 2 C
- ② 3 2 A
- ③ 2 1 D
- ④ 4 4 B

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีหรือนำไปสู่การเข้าใจผิดต่อกันในและต่างประเทศ และเสนอแนวคิดในการลดความขัดแย้ง (ส 2.1 ม.1/3) (ส 2.1 ม.2/4) (ส 2.1 ม.3/4)

คำตอบกลุ่มที่ 1		คำตอบกลุ่มที่ 2		คำตอบกลุ่มที่ 3	
เลขที่คำตอบ	ปัจจัยที่นำไปสู่ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจ	เลขที่คำตอบ	ปัญหาทางสังคม	ตัวอักษรกำกับคำตอบ	วิธีการแก้ไขปัญหา
1	ความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ	1	ชนชั้นทางสังคม	A	รัฐบาลออกมาตรการเพิ่มรายได้ให้แก่คนจนในชนบท และให้สังคมชนบทสามารถพึ่งพาตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ
2	การกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม	2	ประชาชนขาดโอกาสทางการศึกษา	B	ภาครัฐควรมีการใช้หลักนิติธรรมในการปกครอง โดยการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด
3	การมีอคติต่อผู้ที่มีความเชื่อที่แตกต่างกัน	3	ประชาชนขาดเสรีภาพในการนับถือศาสนา	C	ปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตยให้กับเยาวชน และประชาชนทั่วไปให้เข้าใจเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
4	ความไม่เป็นธรรมจากการบังคับใช้กฎหมายของรัฐ	4	ภาครัฐขาดเสถียรภาพและการควบคุมสถานการณ์ภายในประเทศ	D	ส่งเสริมจริยธรรมให้ปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือและไม่ดูถูกเหยียดหยามผู้ที่มีความเชื่อที่แตกต่างจากตน

106. ปัจจัยในข้อใดที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งทางเศรษฐกิจภายในประเทศ ปัจจัยดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมด้านใด และสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ด้วยวิธีการใด

- ① 4 2 B
- ② 1 4 D
- ③ 3 4 C
- ④ 2 1 A

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ส 3.1 ม.3/2)

ชุมชนสุขใจเป็นชุมชนที่ชาวบ้านส่วนใหญ่มีรายได้หลักมาจากการทำอาชีพเกษตรกรรม และเลี้ยงสัตว์ควบคู่กันไป ชุมชนแห่งนี้ประสบกับสภาพภูมิอากาศที่ไม่ตกต้องตามฤดูกาลบ่อยครั้ง ส่งผลให้ผลผลิตที่ได้มานั้นมีจำนวนที่น้อย อีกทั้งเกษตรกรมักใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีต่าง ๆ ในการทำเกษตร จึงเป็นผลให้ชาวบ้านมีต้นทุนการผลิตที่สูง ในขณะที่ราคาของผลผลิตในแต่ละปีไม่คงที่ ดังนั้น ชาวบ้านในชุมชนสุขใจจำนวนไม่น้อยต้องตกอยู่ในสถานะที่มีรายได้ต่ำและมีหนี้สินที่เพิ่มขึ้น และเมื่อฤดูกาลเก็บเกี่ยวเสร็จสิ้น ชาวบ้านในชุมชนก็เกิดการว่างงาน ซึ่งเกษตรกรส่วนหนึ่งก็เลือกที่จะไปเป็นผู้ค้าแรงงานในเมืองใหญ่

เมื่อปัญหาเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชนมากขึ้น สมาชิกในชุมชนจึงจัดประชุมเพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ชาวบ้านในชุมชนสุขใจจึงมีความคิดเห็นที่ตรงกันว่าสามารถนำผลผลิตที่มีเกินความต้องการบริโภค เช่น ไข่เป็ดหรือไข่ไก่ นำมาสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและชุมชนได้ โดยจัดให้มีการรวมกลุ่มเพื่อนำไข่มาทำเป็นไข่เค็ม และนำสมุนไพรที่สามารถหาได้ง่ายในชุมชนมาเป็นส่วนผสมเพื่อสร้างความแปลกใหม่ให้กับผลิตภัณฑ์ และมีประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้บริโภค อีกทั้งผลผลิตอื่น ๆ ที่ได้จากการเกษตรกรรม ไข่เค็มสมุนไพรของชุมชนสุขใจได้รับความนิยมจากผู้บริโภคจำนวนมาก เพราะมีประโยชน์ต่อสุขภาพรสชาติดีและราคายุติธรรม ชาวบ้านในชุมชนสุขใจจึงหันมาให้ความสนใจกับการพัฒนาตนเองและชุมชนอย่างจริงจัง เพื่อให้ชาวบ้านในชุมชนมีคุณภาพการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นและชุมชนเกิดความเข้มแข็งตามไปด้วย

คำตอบกลุ่มที่ 1		คำตอบกลุ่มที่ 2		คำตอบกลุ่มที่ 3	
เลขที่คำตอบ	สาเหตุของปัญหา	เลขที่คำตอบ	แนวทางแก้ไขปัญหาคารว่างงาน	ตัวอักษรกำกับคำตอบ	แนวทางแก้ไขปัญหาคตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
1	สภาพภูมิอากาศที่แปรปรวน	1	เพิ่มปริมาณงานในเมืองใหญ่	A	ประชาสัมพันธั้ชุมชนให้เป็นที่รู้จักทั่วไปเพื่อเพิ่มรายได้สู่ชุมชน
2	ใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีในการเพาะปลูก	2	จัดให้มีการอบรมความรู้ความเข้าใจการทำงานในเมืองใหญ่	B	เพิ่มปริมาณผลผลิตในชุมชนให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค
3	ราคาผลผลิตไม่คงที่	3	รัฐบาลเข้ามาให้ความรู้และช่วยเหลือส่งเสริมการประกอบอาชีพต่าง ๆ	C	ลดค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย เก็บออมเงินและรู้จักพึ่งพาตนเอง
4	สัตว์เลี้ยงล้มตายจำนวนมาก	4	สนับสนุนการเข้าไปทำงานในเมืองใหญ่ของเกษตรกร	D	ใช้ประโยชน์จากแรงงานภายในชุมชนให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด

107. เหตุใดชาวบ้านในชุมชนสุขใจจึงมีหนี้สินที่เพิ่มมากขึ้นจากการทำการเกษตร การว่างงานของชาวบ้าน ควรแก้ไขด้วยวิธีการใดจึงจะเหมาะสม แนวคิดตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหของชาวบ้านในชุมชนสุขใจได้อย่างไร

- ① 3 1 A
- ② 2 3 C
- ③ 1 4 D
- ④ 4 2 C

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ผลของการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ความร่วมมือ และความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ 20 ตลอดจนความพยายามในการจัดปัญหาความขัดแย้ง (ส 4.2 ม.3/2)

คำตอบกลุ่มที่ 1		คำตอบกลุ่มที่ 2		คำตอบกลุ่มที่ 3	
เลขที่คำตอบ	ชนวนสงคราม	เลขที่คำตอบ	ผลกระทบทางด้านการเมือง	ตัวอักษรกำกับคำตอบ	องค์การ
1	เยอรมนีส่งกองทัพเข้ารุกรานโปแลนด์	1	เยอรมนีถูกแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย	A	Warsaw Treaty Organization
2	โลกแบ่งอุดมการณ์ทางการเมืองออกเป็น 2 ฝ่าย	2	สหรัฐอเมริกากลายเป็นมหาอำนาจของโลก แทนมหาอำนาจยุโรป	B	League of Nation
3	มกุฎราชกุมารแห่งออสเตรีย-ฮังการีถูกลอบปลงพระชนม์	3	ดินแดนอาณานิคมส่วนใหญ่ในทวีปเอเชียและแอฟริกาได้รับเอกราช	C	Strategic Arms Limitation Talks
4	กองทัพญี่ปุ่นเข้าโจมตีฐานทัพอากาศสหรัฐอเมริกาที่อ่าวเพิร์ล	4	จักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีล่มสลายและมีประเทศเกิดใหม่	D	North Atlantic Treaty Organization

108. ชนวนของสงครามโลกครั้งที่ 1 มีสาเหตุมาจากอะไร ส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมืองภายหลังสิ้นสุดสงครามที่สำคัญอย่างไร และเกิดการจัดตั้งองค์การใดเพื่อจัดปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

- ① 2 4 A
- ② 1 2 D
- ③ 3 4 B
- ④ 4 3 C

ชุดที่ 1

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเตรียมสอบ O-NET กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
1	2	พระพุทธศาสนามีหลักคำสอนมุ่งเน้นให้ทุกคนกระทำแต่ความดีละเว้นความชั่ว ดังนั้น การที่ความเชื่อของคนไทยมีพื้นฐานอิงอยู่กับพระพุทธศาสนา คนในสังคมจึงนำแนวคำสอนของพระพุทธศาสนามาใช้ในการดำรงชีวิตเพื่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม
2	1	การปฏิบัติอย่างเคร่งครัดหรือย่อหย่อนเกินไป นำมาซึ่งผลเสียด้วยกันทั้งสิ้น เช่น การอ่านหนังสือเพื่อเตรียมสอบ หากเคร่งครัดมากไปในการอ่านหนังสืออาจส่งผลทำให้เกิดการพักผ่อนที่ไม่เพียงพอ เกิดการเจ็บไข้ได้ป่วย และในทางตรงกันข้าม การย่อหย่อนมากเกินไป อาจทำให้เกิดความเกียจคร้าน ดังนั้น การปฏิบัติตนอย่างพอเหมาะพอควรจึงเป็นสิ่งที่มีความพอดีก่อให้เกิดความสำเร็จได้
3	4	ธาตุ 4 เป็นส่วนประกอบของรูปขันธ์ หมายถึง สิ่งที่ทรงสภาวะของตนเองอยู่ มีอยู่โดยธรรมดา เป็นไปตามเหตุปัจจัย หรือส่วนประกอบของชีวิตที่เป็นสสาร เช่น เนื้อ โลหิต หนัง ดังนั้น จึงไม่มีความเกี่ยวข้องกับการนำไปสู่หนทางดับทุกข์ได้
4	4	วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการแบ่งเป็น 2 ประการ คือ 1. วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม 2. วิธีคิดแบบคุณ-โทษและทางออก ซึ่งเป็นวิธีคิดที่มุ่งสอนให้คิดพิจารณาอย่างลึกซึ้ง ละเอียด รอบคอบ เพื่อให้มองเห็นถึงคุณค่าและประโยชน์ที่แท้จริงของสิ่งนั้น และมีคุณ-โทษอย่างไร และสามารถคิดแก้ปัญหาในด้านที่เป็นโทษได้อย่างถูกต้องวิธี
5	3	การดูแลสิ่งแวดล้อมสามารถใช้วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการในวิธีการคิดแบบคุณ-โทษ เพื่อให้สามารถพิจารณาการกระทำที่เป็นคุณต่อสิ่งแวดล้อมและโทษจากการทำลายสิ่งแวดล้อม และคิดวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้องและมีเหตุผล
6	3	การพูดจาไพเราะสุภาพ ช่วยก่อให้เกิดการพบปะ พูดคุย ทักทายที่เป็นมิตร และสร้างบรรยากาศการบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ศาสนสถานให้เป็นไปได้ด้วยดี
7	1	การทำคันถธุระ หมายถึง การศึกษาพระธรรมวินัยของพระภิกษุ ตามคัมภีร์พระไตรปิฎก เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจพระธรรมวินัยอย่างถูกต้อง สามารถนำไปประพฤติปฏิบัติตนให้สมกับสมณเพศ

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
8	2	การติดตามและสอดส่องพฤติกรรมของผู้ประกอบธุรกิจเป็นหน้าที่ของสำนักคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคที่จะติดตามและสอดส่องของผู้ประกอบธุรกิจซึ่งกระทำการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค โดยอาจจัดให้มีการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าหรือบริการใด ๆ ตามที่เห็นสมควรและจำเป็น
9	2	วัฒนธรรมของแต่ละที่ล้วนมีความแตกต่างและหลากหลาย การแสวงหาจุดร่วมพร้อมกับการเข้าใจและเคารพในจุดต่าง จะเป็นแนวทางสานสัมพันธ์ให้ยั่งยืนได้
10	4	การติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่มีไม่บุคคลในครอบครัวสามารถกระทำได้โดยไม่จำเป็นต้องลดการติดต่อสัมพันธ์ลง เพียงแต่ต้องเคารพสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ เพื่อจะได้ไม่เกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกัน
11	1	การลดการผูกขาดอำนาจรัฐและการจัดการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรมเป็นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มิใช่หลักการที่สำคัญของรัฐธรรมนูญ
12	3	การแบ่งแยกอำนาจอธิปไตยเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการผูกขาดอำนาจไปที้องค์กรหรือสถาบันใด แต่มีความประสงค์ที่จะให้เกิดการตรวจสอบและคานอำนาจกัน
13	2	ตามรัฐธรรมนูญไทยได้กำหนดสิทธิของประชาชนในประเทศไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดการศึกษา ทำความเข้าใจ และสามารถใช้สิทธิของตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
14	3	เศรษฐศาสตร์ หมายถึง ศาสตร์ที่ศึกษาถึงการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ที่ไม่มีขีดจำกัด อันเป็นการบรรเทาหรือแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นของมนุษย์
15	3	การหมุนเวียนของรายได้ในระบบเศรษฐกิจถือเป็นผลดีของการบริโภคแบบเสถียร เพราะเป็นการบริโภคที่ต่อเนื่องสามารถขยายตัวต่อไปได้อย่างไม่สิ้นสุด
16	4	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยหลักการ 3 ประการ และ 2 เงื่อนไข คือ หลักการประกอบไปด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และเงื่อนไขประกอบไปด้วย เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม
17	1	หน้าที่ระดมเงินฝากจากประชาชนรายย่อยและนำเงินฝากเหล่านั้นไปหาผลประโยชน์โดยการให้กู้ยืม ไม่ใช่หน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทย แต่เป็นหน้าที่ของธนาคารออมสิน ซึ่งเป็นธนาคารพิเศษที่ตั้งขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวก แก่ปัญหาหรือพัฒนาเศรษฐกิจเฉพาะเรื่อง

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
18	2	เมื่อมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิต ทำให้เกิดการผลิตรวดละมาก ๆ เป็นการลดต้นทุน เพราะไม่ต้องจ้างแรงงานจำนวนมาก ดังนั้น เมื่อเทคโนโลยีก่อให้เกิดผลดีต่อผู้ผลิตจึงทำให้อุปทานสูง
19	2	การมีกฎหมายคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ประเทศ ทั้งในแง่ของความไว้วางใจในสินค้าของประเทศ และความมั่นใจว่าจะไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของต่างชาติในการค้าขายระหว่างประเทศ อีกทั้งทำให้เศรษฐกิจเกิดการขยายตัวตามมา
20	1	เวลาที่มีความสำคัญกับการศึกษาประวัติศาสตร์ เพราะสามารถทำให้ทราบได้ว่า เหตุการณ์ต่าง ๆ เหตุการณ์ใดเกิดขึ้นก่อนหรือหลังและเริ่มต้นหรือสิ้นสุดลงเมื่อใด อีกทั้งเพื่อให้ผู้ศึกษาเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน สามารถเปรียบเทียบช่วงเวลาที่เกิด เหตุการณ์ได้อย่างถูกต้องโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ควบคู่กัน
21	4	มหาศักราชเริ่มภายหลังพุทธศักราช 621 ปี ดังนั้น สามารถเทียบพุทธศักราชเป็น มหาศักราชได้ ดังนี้ นำ พ.ศ. 2112 ปีที่กรุงศรีอยุธยาเสียดังครั้งที่ 1 มาลบกับ 621 ($2112 - 621 = 1491$) ดังนั้น กรุงศรีอยุธยาเสียดังครั้งที่ 1 จะตรงกับมหาศักราช 1491
22	1	เจ้าอาณานิคมปฏิบัติต่อชาวพื้นเมืองแตกต่างจากพวกของตน ก่อให้เกิดขบวนการชาตินิยมเรียกร้องความยุติธรรมและการปฏิบัติที่เสมอภาค อีกทั้งการเรียกร้องเอกราชเพื่อปลดปล่อยชาติของตนเองให้เป็นอิสระจากเจ้าอาณานิคมที่เข้ามาครอบครอง
23	3	แหล่งกำเนิดอารยธรรมที่มีความเก่าแก่ที่สุดของโลก คือ อารยธรรมเมโสโปเตเมีย ซึ่งปัจจุบันอยู่ในประเทศอิรักของทวีปเอเชียในภูมิภาคเอเชียตะวันตกเฉียงใต้
24	4	รัฐศรีโคตรบูรปรากฏชื่ออยู่ในตำนานอุรังคธาตุ มีที่ตั้งอยู่ตอนบนของภาคอีสาน สันนิษฐานกันว่าศูนย์กลางของรัฐนี้อาจอยู่ที่จังหวัดนครพนม มีพุทธสถานที่สำคัญคือ พระธาตุพนม เป็นเจดีย์ที่บรรจุพระอุรังคธาตุของพระพุทธเจ้า
25	2	ด้วยจำนวนพลเมืองที่เพิ่มขึ้นทั้งยังประกอบด้วยประชาชนต่างเชื้อชาติ กษัตริย์จึงไม่สามารถปกครองประชาชนได้ใกล้ชิดด้วยพระองค์เองเหมือนเดิม ดังนั้น ในสมัยพระมหาธรรมราชาที่ 1 จึงมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากแบบพ่อปกครองลูกมาเป็นแบบธรรมราชา โดยใช้ศาสนาเป็นพลังผลักดันทางการเมือง และใช้หลักทศพิธราชธรรมเป็นแนวทางในการปกครอง
26	1	การประดิษฐ์อักษรไทยเกิดขึ้นในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ซึ่งเป็นต้นแบบของอักษรไทยที่ใช้มาจนถึงปัจจุบัน แต่ได้มีการปรับปรุงวิธีการเขียนตัวอักษรตามสมัยนิยม

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
27	2	ลูกโลก คือ สิ่งที่จำลองขึ้นตามลักษณะของโลก แสดงที่ตั้ง อาณาเขต พรมแดนของประเทศต่าง ๆ
28	3	ประเทศสวีเดนอยู่ในโซนเวลามาตรฐาน 15 องศาตะวันออก ประเทศไทยอยู่ในโซนเวลามาตรฐาน 105 องศาตะวันออก ตำแหน่งต่างกัน $105 - 15 = 90^\circ$ ลองจิจูด 90 องศา ลองจิจูด คิดเป็นเวลา $\frac{90}{15} = 6$ ชั่วโมง ดังนั้น ประเทศไทยมีเวลาต่างจากประเทศสวีเดน 6 ชั่วโมง แต่เนื่องจากประเทศไทยอยู่ทางตะวันออกของประเทศสวีเดน เวลาจึงเร็วกว่า 6 ชั่วโมง ดังนั้นขณะที่ประเทศสวีเดนเวลา 14.00 น. ประเทศไทยจะเป็นเวลา $14 + 6 = 20$ หรือ 20.00 น.
29	4	เอลนีโญเป็นชื่อของกระแสน้ำอุ่นที่ไหลเทียบชายฝั่งทะเลของประเทศเปรูลงไปทางใต้ทุก 2-3 ปี กระแสน้ำอุ่นจะไหลเข้าแทนที่กระแสน้ำเย็นประมาณ 2-3 เดือน บางครั้งอาจยาวนานข้ามปี ผลกระทบจากการเกิดปรากฏการณ์เอลนีโญ เช่น ทำให้บริเวณที่เคยมีอากาศแห้งแล้งกลับมีฝนตกหนัก หรือบริเวณที่เคยมีฝนตกชุกและชุ่มชื้นกลายเป็นบริเวณที่มีอากาศแห้งแล้ง
30	1	กิจกรรมทางเศรษฐกิจของทวีปเอเชียส่วนใหญ่เป็นภาคเกษตรกรรม เนื่องจากมีแร่ธาตุที่ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ มีภูมิประเทศที่ราบกว้าง มีแหล่งน้ำสมบูรณ์ และมีภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรมในรูปแบบต่าง ๆ อีกทั้งทวีปเอเชียมีภูมิประเทศส่วนใหญ่ติดกับทะเล และในส่วนใหญ่เป็นพื้นดินจะมีแหล่งน้ำทางธรรมชาติ เช่น ทะเลสาบน้ำจืด แม่น้ำ ซึ่งมีสัตว์น้ำอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การประมง
31	3	ตัวอย่างเช่น ในประเทศไทยมีผลไม้ที่อุดมสมบูรณ์ คนญี่ปุ่นจึงเข้ามาผลิตสินค้าที่ทำจากผลไม้ไทย โดยนำความคิดการผลิตสินค้าที่แปลกใหม่ การนำเครื่องจักรที่ทันสมัยมาใช้ผลิต และนำคนญี่ปุ่นเข้ามาดูแลจัดการ ทำให้คนไทยได้รับความคิดในการทำงาน ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวของเทคโนโลยีสินค้าและบริการในประเทศ
32	2	การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางการปฏิบัติตน จะช่วยให้เกิดสติ ปัญญา และวิธีการคิดที่นำไปสู่การปฏิบัติที่ดีต่อกัน อันจะช่วยให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
33	4	การพัฒนาชุมชน หมายถึง การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้า พระพุทธศาสนาจึงมีส่วนเกี่ยวข้องที่ได้เข้ามามีบทบาทในการเป็นที่พึ่งทางใจแก่ชุมชน และนำหลักธรรมคำสอนมาใช้เพื่อการพัฒนาชุมชน

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
34	3	การเอาชนะกิเลสที่เกิดขึ้นในจิตใจของคนได้ จะช่วยให้เกิดการกระทำที่เป็นคุณความดี ไม่ลุ่มหลงอยู่ในกิเลสทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านที่เป็นอารมณ์นำปรารถนา และด้านอารมณ์ที่ไม่นำปรารถนา ที่จะก่อให้เกิดความย่อท้อ และความทุกข์ยากในการทำความดีต่าง ๆ
35	1	การเห็นคุณค่าของธรรมคุณ คือ การเข้าใจคุณลักษณะของพระธรรมที่เป็นสิ่งที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว และนำหลักธรรมนั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและสังคมให้ดียิ่งขึ้น
36	3	วิธีคิดแบบอุบายปลูกเร้าคุณธรรม เป็นวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ วิธีคิดแบบปลูกเร้าคุณธรรม หมายถึง การคิดในทางที่ดี คิดในเชิงบวก คิดในทางที่เป็นกุศล ดังนั้น อายตนะที่มีความหมายถึงช่องทางแห่งการรับรู้ และอกุศลกรรมบถ 10 ที่มีความหมายถึงทางนำไปสู่ความเสื่อม 10 ประการ จึงมิใช่ประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนาจิตด้วยวิธีคิดแบบอุบายปลูกเร้า
37	4	บุตรที่ดีตามหลักทศเบื้องต้นในทศ 6 พึงปฏิบัติตน ดังนี้ 1. ท่านเลี้ยงมาราเลี้ยงท่านตอบ 2. ช่วยทำกิจของท่าน 3. ดำรงวงศ์สกุล 4. ประพฤติตนให้เหมาะสมกับความเป็นทายาท 5. เมื่อท่านล่วงลับไปแล้วทำบุญอุทิศให้ท่าน
38	1	โอวาทปาติโมกข์เป็นหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงในวันเพ็ญเดือน 3 หรือวันมาฆบูชา แก่พระภิกษุที่ได้รับการบวชแบบเอหิภิกขุอุปสัมปทา ซึ่งเป็นพระอรหันต์รวมทั้งสิ้น 1,250 รูป ที่มาประชุมกัน โดยมีได้นัดหมาย หลักธรรมโอวาทปาติโมกข์มี 3 ประการ คือ ละเว้นความชั่ว ทำแต่ความดี และทำจิตใจให้ผ่องใส
39	2	ผู้เยาว์ หมายถึง บุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ การพ้นสภาพจากการเป็นผู้เยาว์ มีได้ 2 กรณี คือ 1. เมื่ออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ เรียกว่าเป็นการบรรลุนิติภาวะโดยอายุ 2. เมื่ออายุยังไม่ครบ 20 ปีบริบูรณ์ แต่ได้ทำการสมรสโดยชอบด้วยกฎหมาย คือ การสมรสเมื่อชายหญิงอายุครบ 17 ปีบริบูรณ์ โดยจดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย และบิดามารดาหรือผู้ปกครองของทั้งสองฝ่ายให้ความยินยอม หรือเมื่อศาลอนุญาตให้ทำการสมรสนั้นก่อนได้
40	2	การเสนอร่างกฎหมายประเภทต่าง ๆ นั้น บุคคลผู้มีสิทธิที่จะกระทำได้ คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 10,000 คน เข้าชื่อเพื่อเสนอร่างกฎหมายต่อประธานรัฐสภา กล่าวคือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ และไม่เป็นบุคคลที่ได้รับการยกเว้นในการมีสิทธิเลือกตั้ง ดังนั้น สมาชิกในสังคมจึงมีสิทธิที่ไม่เท่าเทียมกันในการเสนอร่างกฎหมายประเภทต่าง ๆ แม้จะปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

ข้อ	เลข	เหตุผล
41	1	สถาบันศาสนามีบทบาทสำคัญในการเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจและช่วยกล่อมเกลาจิตใจของสมาชิกในสังคม ทั้งยังสร้างความเป็นปึกแผ่นให้แก่สังคมไม่ให้เกิดความแตกแยก
42	2	ภูมิภาคต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย ส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกันในเรื่องวัฒนธรรม ซึ่งที่เห็นได้อย่างเด่นชัด คือ การมีรากเหง้าทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน กล่าวคือ การรับอารยธรรมจีนและอารยธรรมอินเดียที่ได้มีส่วนสร้างสรรค์ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย เช่น ศิลปวิทยาการ ด้านการแพทย์จากจีน การใช้สมุนไพรรักษาโรค หรือพระไตรปิฎกที่เป็นอิทธิพลของอารยธรรมอินเดีย ด้านภาษาและตัวอักษรที่เป็นคัมภีร์ของพระพุทธศาสนาที่เขียนเป็นภาษาสันสกฤตและบาลี และเป็นรากศัพท์ของภาษาต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย
43	4	เมื่อผู้มีสิทธิเสนอร่างกฎหมายได้ทำการเสนอร่างกฎหมายต่อประธานรัฐสภาแล้ว รัฐสภา ซึ่งประกอบด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา จะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ร่างกฎหมายนั้น โดยเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรเป็นลำดับแรก เมื่อสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบ จะส่งไปให้วุฒิสภาพิจารณาต่อ
44	3	อัตราดอกเบี้ยกู้ยืมที่เพิ่มสูงขึ้น การกู้ยืมเงินมาใช้ในการลงทุนก็จะน้อยลง ประชาชนจะสนใจการออมเงินมากกว่าการกู้ยืมเงินเพื่อไปใช้ในการลงทุน
45	1	ทุน เป็นหนึ่งในปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ที่ดิน แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการ ทุน หมายถึง สิ่งที่เป็นผลของการออม และเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อใช้ร่วมกับปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการ เช่น เครื่องจักร โรงงาน รถไถนา เป็นต้น ซึ่งผลตอบแทนที่ได้รับจากทุนคือ ดอกเบี้ย
46	2	ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมจะให้ภาคเอกชนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาแข่งขันในการผลิตได้อย่างเสรี ปราศจากการแทรกแซงจากรัฐบาล ส่วนระบบเศรษฐกิจแบบผสม รัฐบาลและเอกชนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต มีข้อจำกัดด้านสิทธิเสรีภาพในการผลิตสินค้าและบริการบางประเภทที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ
47	4	ASEAN คือ สมาคมแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียน (Association of Southeast Asia Nations) วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งคือ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและช่วยเหลือกันในประเทศสมาชิก ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และเกิดสันติภาพและความมั่นคงภายในภูมิภาค

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
		AFTA คือ เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area) จัดตั้งเพื่อส่งเสริมการค้าระหว่างสมาชิก และนำการลงทุนจากภายนอกภูมิภาคให้เข้ามาลงทุนในภูมิภาคมากขึ้น ADB คือ ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank) มีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งเพื่อนำเงินทุนจากภาคเอกชนและรัฐบาลไปใช้ในการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก โดยมีหน้าที่สำคัญในการให้กู้ยืมแก่รัฐบาลในประเทศกำลังพัฒนาของภูมิภาคเอเชีย
48	2	ทุนเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์ มีมูลค่าและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจได้ ประเทศที่มีทรัพยากรทุนมาก ส่วนใหญ่เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว และมีการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ประเทศเหล่านี้จึงเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้าที่สำคัญ ประเทศที่ขาดแคลนทรัพยากรทุนจึงจำเป็นต้องนำเข้าสินค้าจากประเทศผู้ผลิตในราคาที่สูงขึ้น
49	3	ในประเทศที่ผู้บริโภคมีความต้องการสินค้าชนิดเดียวกันจำนวนมาก ผู้ผลิตต้องมีการปรับตัวหลายด้าน เช่น ราคาสินค้า ปริมาณการผลิต คุณภาพสินค้า ส่วนตัวแทนจำหน่ายเป็นผลที่ขึ้นอยู่กับผู้ผลิต ในกรณีทำการปรับตัวในด้านต่าง ๆ แล้ว สินค้ามีปริมาณความต้องการที่มากขึ้น ตัวแทนจำหน่ายอาจมีการขยายตัวมากขึ้นตามไปด้วย หรือตัวแทนจำหน่ายที่มีอยู่ก่อนแล้ว อาจต้องลดจำนวนลงให้สอดคล้องกับการผลิตที่ลดลง
50	4	การประเมินหลักฐานภายนอก เป็นการประเมินตัวหลักฐานจากภายนอกว่าใครเป็นผู้บันทึกหลักฐานนั้น ผู้บันทึกหลักฐานมีสถานภาพใดในขณะนั้น บันทึกขึ้นโดยจุดมุ่งหมายใด มีความเป็นกลางเพียงใด ทั้งนี้ เพราะบางครั้งผู้บันทึกอาจบันทึกขึ้นโดยคำสั่งของผู้มีอำนาจหรือบันทึกจากอคติส่วนตัว โดยยึดความคิด ผลประโยชน์ และมุมมองของตนเป็นสำคัญ
51	1	เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ที่มีข้อคิดเห็นหรือการวิเคราะห์ถึงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีหลักฐานยืนยันที่ตรงกัน สามารถนับเป็นความจริงทางประวัติศาสตร์ได้ ซึ่งถือเป็นการแยกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงกับความจริงของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้ด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์
52	4	ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีลักษณะโดดเด่นจากโลกภายนอก เพราะมีทะเล ที่อึกเขาที่ราบสูง และทะเลทรายปิดล้อมอยู่ ทำให้ไม่สามารถติดต่อกับภูมิภาคอื่นได้สะดวก ส่งผลให้ประชากรที่ตั้งถิ่นฐานในภูมิภาคไม่ค่อยมีโอกาสแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับดินแดนอื่น จึงพัฒนาความเจริญของตนเอง และสามารถหล่อหลอมอารยธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะได้

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
53	2	แหล่งอารยธรรมโบราณปรากฏอยู่ไม่เพียงเฉพาะแค่ในภูมิภาคเอเชีย แต่ปรากฏอยู่ในทุกภูมิภาคของโลก ดังนั้น แหล่งอารยธรรมโบราณในภูมิภาคเอเชียจึงไม่สามารถสะท้อนได้ว่าบรรดาผู้ปกครองในภูมิภาคเอเชียมีความสามารถในการสร้างสรรค์แหล่งอารยธรรมที่แตกต่างจากผู้ปกครองในภูมิภาคตะวันตก
54	3	สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงเห็นว่าอาณาจักรอยุธยาใช้อณาเขตขยายไปกว้างขวางขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก วิธีการปกครองแบบเดิมจึงไม่รัดกุมเพียงพอ เป็นอันตรายต่อความมั่นคงของอาณาจักร โดยเฉพาะในระยะที่อยุธยาทำศึกกับล้านนา โดยทรงปฏิรูปการปกครองที่มีหลักการสำคัญ คือ จัดให้มีการปกครองส่วนกลาง เป็นการรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางราชธานี และแยกฝ่ายทหารและพลเรือนออกจากกัน มีอัครมหาเสนาบดีเป็นผู้ควบคุม
55	2	การปฏิรูปการปกครองในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ มีสาเหตุมาจากการที่อยุธยามีอาณาเขตขยายไปมากกว่าเดิม ดังนั้น เหตุผลที่ว่าอยุธยาไม่มีการขยายอาณาเขตตั้งแต่สถาปนาอาณาจักรจนถึงสิ้นสุดอาณาจักร ส่งผลให้พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์เพิ่มขึ้นและเป็นปัจจัยให้อยุธยามีความเจริญรุ่งเรือง จึงไม่ถูกต้อง
56	4	ทวีปยุโรปมีพื้นที่ทั้งหมดอยู่ในซีกโลกเหนือ มีทะเลล้อมเกือบรอบ จึงทำให้ได้รับอิทธิพลของความชื้นจากทะเลอย่างมาก อีกทั้งความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการตั้งถิ่นฐานและส่งผลต่อลักษณะทางเศรษฐกิจที่มีความมั่นคงสูง ทำให้ทวีปยุโรปมีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างสูง
57	3	สิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ รอบตัวที่มีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหรือสร้างขึ้นใหม่ ที่มีผลต่อการดำรงชีวิตหรือวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ สนามกีฬาเดอร์บัน เป็นสนามกีฬาที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเป็นเจ้าภาพในการแข่งขันฟุตบอลโลก 2010 ของแอฟริกาใต้ ส่งผลให้เกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคมที่มีผลต่อการดำรงชีวิตของคนในพื้นที่ เช่น มีการปรับปรุงระบบคมนาคมขนส่ง ผู้คนได้รับความสะดวกสบายในการเดินทาง เศรษฐกิจในประเทศเจริญมากขึ้น เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเพื่อชมการแข่งขันฟุตบอล
58	2	กฎระเบียบและนโยบายต่าง ๆ ด้านสิ่งแวดล้อมของสหภาพยุโรป ส่งผลกระทบเชิงบวกในระยะยาวต่อประเทศไทย คือ การที่ผู้ประกอบการไทยเกิดกระแสนิยมในเรื่องการพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกการอุปโภคบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อภาคเศรษฐกิจ สังคม และประชาชนชาวไทยได้ในระยะยาว

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
59	3	เริ่มแรกที่ชาวพุทธ ไปตั้งถิ่นฐานประกอบอาชีพยังต่างประเทศได้นำวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาตั้งเป็นชุมชนชาวไทย แล้วต่อมาจึงได้นิมนต์พระสงฆ์ไปพำนักยังต่างประเทศ
60	4	สราณียธรรมเป็นหลักธรรมเพื่อความระลึกถึง เป็นการสร้างความรู้สึกที่ดี เพื่อก่อให้เกิดความสามัคคีร่วมกัน และสังคหวัตถุก็เป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจเป็นเครื่องผูกใจที่ก่อให้เกิดความรักและความสามัคคี
61	2	โกภวิภาค 4 เป็นหลักการบริหารจัดการทรัพย์สินออกเป็นส่วน ๆ เพื่อใช้จ่ายอย่างเหมาะสมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
62	1	เพราะแม้ว่าพระนางจะมีฐานะเป็นพระมารดาเลี้ยงของพระพุทธเจ้า แต่พระนางก็ไม่ถือตน มีความเคารพในพระพุทธเจ้าและพระสงฆ์ เห็นได้จากการรับครุธรรม 8 ประการ
63	4	มงคลชีวิตซึ่งเป็นสิ่งที่น่าสนใจมาให้นั้น พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ 38 ประการ ซึ่งเราสามารถลงมือกระทำและปฏิบัติขึ้นมาได้ด้วยตนเอง ไม่จำเป็นต้องค้นรณแสวงหาจากที่ไหน ไม่มมงายในสิ่งแปลกแล้วคิดว่าเป็นมงคล
64	1	หลักพรหมวิหารเป็นหลักของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ไม่ว่าจะเป็นสังคมใด กลุ่มใด หากปฏิบัติตนโดยอาศัยความเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขาแล้วสังคมนั้นจะเป็นไปด้วยความเกื้อกูลและมีความสุข
65	1	วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย เป็นวิธีคิดสืบค้นสาเหตุของปัญหา หรือ องค์ประกอบที่ทำให้เกิดปัญหาหรือสิ่ง ๆ นั้น คิดแบบสอบสวนหรือตั้งคำถามคิดว่าสิ่งนี้เกิดเพราะอันเป็นเหตุ
66	4	ไม้มงาเงินเป็นสัญลักษณ์ที่พระเยซูถูกตรึงบนไม้มงาเงินด้วยความทุกข์ทรมาน แสดงถึงความเสียสละของพระเยซูที่รับบาปแทนมนุษย์
67	2	บัพพชิตอกิณหปัจจเวกขณะเป็นหลักการพิจารณาเตือนสติตนเองสำหรับพระภิกษุ อันเป็นธรรมที่บรรพชิตควรพิจารณาเนื่อง ๆ เพื่อเตือนตนเองว่าตนมีสถานภาพเป็นพระภิกษุควรประพฤติตนอย่างไรให้เหมาะสม
68	3	ความกตัญญูทวดเวทีเป็นการรู้จักบุญคุณแล้วทำการตอบแทน ซึ่งทางพระพุทธศาสนา กล่าวว่ ความกตัญญูทวดเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี โดยหน้าที่ที่บุตรธิดาพึงปฏิบัติต่อบิดามารดา เช่น เลี้ยงดูท่าน ช่วยเหลือกิจของท่าน

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
69	3	โครงการธรรมศึกษา เป็นการศึกษาที่คณะสงฆ์จัดขึ้นเพื่อให้ชาวพุทธทั่วไปได้ศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งนักเรียนสามารถมีส่วนร่วมกิจกรรมนี้ได้ อันเป็นการปฏิบัติตามหลักพุทธปรัชญา คือ การศึกษาหลักธรรมให้แจ่มแจ้ง
70	4	ซากาด เป็นหลักปฏิบัติหนึ่งในหลักปฏิบัติ 5 ที่ระบุในคัมภีร์อัลกุรอานของศาสนาอิสลาม อันหมายถึง การบริจาคทาน โดยชาวมุสลิมที่มีฐานะที่ดี พอมีพอกิน ควรบริจาคทรัพย์สมบัติเพื่อสาธารณประโยชน์
71	2	การจ้างลูกจ้างเด็กมาทำงานในช่วง 22.00 น. ถึงเวลา 6.00 น. ถือเป็นกรกระทำที่ผิดกฎหมายแรงงาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
72	3	ความผิดทางแพ่ง เป็นการกระทำที่ละเมิดต่อบทบัญญัติของกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คือ คดีที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หรือเอกชนต่อเอกชนที่ไม่มีผลเสียหายต่อสังคมแต่อย่างใด ส่วนความผิดทางอาญา เป็นคดีที่เกี่ยวกับความผิดต่าง ๆ ที่สัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน และก่อให้เกิดผลเสียหายต่อสังคม
73	4	การเลือกรับวัฒนธรรมที่เหมาะสม ควรเลือกรับวัฒนธรรมที่มีประโยชน์ต่อตนเองและประเทศชาติในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับใช้กับการดำเนินชีวิตและการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการเลือกรับวัฒนธรรมที่ไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีงามของประชาชน เพราะวัฒนธรรมสากลเป็นวัฒนธรรมของชาวต่างชาติที่มีวิธีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างไปจากคนไทย บางเรื่องอาจจะขัดต่อศีลธรรมที่ดีของไทย
74	1	ประมุขของรัฐในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา สามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ แบบพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญกับแบบประธานาธิบดี ซึ่งทั้งในสองแบบ ประมุขของรัฐจะเป็นกลางทางการเมือง ไม่ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบทางการเมืองแต่อย่างใด เพราะมีฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลทำหน้าที่รับผิดชอบแทนในทางการเมืองการปกครอง
75	2	ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการตรากฎหมายได้ในชั้นเสนอร่างกฎหมาย โดยกำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 10,000 คน มีสิทธิเข้าชื่อเพื่อเสนอร่างกฎหมายต่อประธานรัฐสภา โดยให้จัดทำร่างกฎหมายที่เสนอมาด้วย ทั้งนี้ร่างกฎหมายที่เสนอนั้นจำกัดอยู่เฉพาะเรื่องสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หมวด 3 และแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ หมวด 5 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
76	1	ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ประมุขฝ่ายบริหารมีที่มาจาก การเลือกตั้งโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะถ้าสภาไม่เห็นชอบให้ดำรง ตำแหน่งต่อ ก็สามารถเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจได้ ส่วนประมุข ฝ่ายบริหารแบบประธานาธิบดีมีที่มาจากการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง ความสัมพันธ์ระหว่างประมุขฝ่ายบริหารกับรัฐสภาจึงไม่มี เพราะไม่ได้มาจากการ รับเลือกตั้งจากสภา
77	3	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองประเทศ เพื่อให้การปกครองสามารถตอบสนอง ความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง โดยมีข้อกำหนดที่สำคัญหลายประการ หนึ่งในนั้นคือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 20,000 คน มีสิทธิ เข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภา เพื่อให้วุฒิสภาลดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง หากพบว่ามี การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ
78	2	สังคมไทยเป็นสังคมที่ให้การยอมรับนับถือในความอาวุโสของบุคคลมากกว่า ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ โดยหากผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีความอาวุโส น้อยก็จะ ไม่ได้รับการยอมรับ ทำให้คนที่มีความรู้ความสามารถไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ ปกครอง ซึ่งจะทำให้ประเทศชาติพัฒนาได้ช้า
79	4	ทำให้เกิดความเข้าใจว่าเพราะเหตุใดราคาสินค้าจึงแพงขึ้น เพราะเหตุใดช่วงนี้ราคา สินค้าจึงถูกลง ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อผู้บริโภค ทำให้สามารถปรับตัวเตรียมพร้อม ทางการเงินให้ทันกับสภาวะกลไกราคาในแต่ละช่วงขณะนั้น ๆ ได้
80	2	ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ หมายถึง ทรัพยากรที่นำมาผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ 1. ที่ดิน 2. แรงงาน 3. ทุน 4. ผู้ประกอบการ
81	3	เศรษฐกิจพอเพียงกับระบบสหกรณ์มีความสัมพันธ์ที่สอดคล้องไปในทิศทาง เดียวกัน เช่น แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมให้ประชาชนมีการร่วมมือช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันในทุกด้าน มีความสามัคคี ลดความขัดแย้งในสังคม รวมถึงการ ไม่แก่งแย่งผลประโยชน์กัน ลดความโลภในตัวเอง มีความพอเพียงในด้านจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของสหกรณ์เรื่องสมาชิกจะต้องร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ โดยเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ ซึ่งไม่สัมพันธ์กับเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่มีข้อเสียที่ทำให้ เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ และในด้านการผลิต ระบบทุนนิยม ที่มีการแข่งขันกันผลิต ก็จะนำไปสู่การทำลายทรัพยากรสิ่งแวดล้อมที่ตามมา

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
82	1	ในระบบเศรษฐกิจของไทยที่เป็นแบบผสม กลไกตลาดไม่สามารถสร้างความ เป็นธรรมทางเศรษฐกิจได้ทั้งหมด จึงมีความจำเป็นที่รัฐบาลจะต้องเข้าไปแทรกแซง และควบคุมราคา เพื่อการแจกจ่ายและจัดสรรในทางเศรษฐกิจให้เป็นธรรมกับ ทุกคนในสังคม
83	1	GMS-EC หมายถึง โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค กลุ่มน้ำโขง หรือหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ (Greater Mekong Subregional Economic Cooperation) ประกอบไปด้วยความร่วมมือของประเทศในแถบกลุ่มน้ำโขง 6 ประเทศ ได้แก่ ประเทศจีน เวียดนาม ไทย ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ที่ร่วมมือกัน ในด้านเศรษฐกิจ เช่น ด้านทรัพยากร การท่องเที่ยว การขนส่งและคมนาคม
84	2	ในภาวะเงินเฟ้อ ราคาสินค้าและบริการจะมีการเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อมาตรฐาน การครองชีพของประชาชนที่ต่ำลง โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อยจะมีรายได้น้อยลง เพียงพอกับราคาสินค้าและบริการที่เพิ่มสูงขึ้น และเจ้าหน้าที่จะตกอยู่ในสภาวะ เสี่ยงเปรียบลูกหนี้ เพราะเงินที่ได้จากการชำระหนี้มีอำนาจในการซื้อลดลง เมื่อเทียบกับขณะที่ให้กู้
85	2	การที่ประชาชนเกิดการว่างงานมาก ทำให้รายได้ของประชากรลดลง การบริโภคสินค้าและบริการน้อยลง ส่งผลให้รัฐบาลเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีมูลค่าเพิ่ม รวมถึงภาษีอื่น ๆ ได้น้อยลง
86	3	การเรียกเก็บภาษีจากสินค้านำเข้าจากต่างประเทศที่ต้องการจะกีดกันในอัตราที่สูง กว่าปกติ จะส่งผลทำให้สินค้านำเข้าชนิดนั้นมีราคาสูง ไม่เป็นที่ต้องการของ ผู้บริโภค โดยผู้บริโภคจะหันมาซื้อสินค้าที่ผลิตในประเทศแทน ซึ่งจะช่วยให้การ ผลิตสินค้ามีการขยายตัวเพิ่มขึ้น
87	4	ขั้นตอนการวิเคราะห์ การตีความ และการประเมินหลักฐาน มีความสำคัญเนื่องจาก หลักฐานทางประวัติศาสตร์มีจำนวนมากและหลากหลาย อีกทั้งยังมีข้อมูลที่ สอดคล้องและขัดแย้งกัน ผู้ศึกษาต้องทำการประเมินหลักฐานทั้งภายนอกและ ภายใน เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับมากที่สุด
88	3	วิธีการทางประวัติศาสตร์ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเหตุการณ์ ทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและใกล้เคียงความจริงมากที่สุด โดย ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ได้แก่ 1. การกำหนดประเด็นศึกษา 2. การรวบรวม หลักฐาน 3. การวิเคราะห์ การตีความ และการประเมินหลักฐาน 4. การสรุปและ เชื่อมโยงข้อเท็จจริง 5. การนำเสนอข้อเท็จจริง

ข้อ	เลข	เหตุผล
89	3	เนื่องจากการอยู่ภายใต้อำนาจการปกครองของสเปนมายาวนาน มีการแข่งขันอำนาจทางการเมืองทั้งประชาชนระดับล่าง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชนพื้นเมืองอินเดียน และชนผิวดำที่ถูกนำมาเป็นทาสในสมัยอยู่ใต้การปกครองของสเปน และยังขาดโอกาสในการปกครองตนเองและการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ประกอบกับประเทศเหล่านี้มีปัญหาทางเศรษฐกิจ จึงจำเป็นต้องพึ่งพาประเทศมหาอำนาจ ทำให้ถูกแทรกแซงทางการเมืองจากประเทศมหาอำนาจเหล่านั้นอีกด้วย
90	2	อารยธรรมเมโสโปเตเมียในด้านศิลปวิทยาการที่ได้ส่งผลต่อพัฒนาการทางสังคมในภูมิภาคเอเชีย คือ ความรู้ด้านคณิตศาสตร์และดาราศาสตร์ เช่น การแบ่งสัปดาห์เป็น 7 วัน การทำนายสุริยุปราคา การคูณ การหาร ถอดเลขกำลังสอง และเลขฐาน 60
91	2	การผลิตก่อนสนธิสัญญาเบาว์ริง ส่วนใหญ่เป็นการผลิตเพื่อบริโภคในครอบครัว มีการแลกเปลี่ยนผลผลิตไม่มากนัก เศรษฐกิจจึงยังคงเป็นแบบยังชีพ แต่ภายหลังสนธิสัญญาเบาว์ริงเริ่มเป็นการผลิตเพื่อการส่งออก ส่งผลให้มีรายได้เข้าประเทศเพิ่มขึ้น เศรษฐกิจของประเทศจึงเปลี่ยนจากแบบยังชีพเป็นแบบเงินตรา
92	4	พระมหากษัตริย์ไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ทรงเป็นผู้ที่มีพระปรีชาสามารถ ดังจะเห็นได้ตั้งแต่การสถาปนารัฐรัตนโกสินทร์เป็นราชธานี ขณะที่ยังคงมีการทำศึกสงครามกับรัฐเพื่อนบ้านอยู่เนือง ๆ แต่ด้วยพระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์ จึงทำให้บ้านเมืองรอดพ้นจากศัตรูและมีความมั่นคงปลอดภัยมาได้ อีกทั้งการสร้างสรรค์ความเจริญรุ่งเรืองในด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นกับบ้านเมืองและราษฎร
93	3	ภูมิปัญญาด้านการแพทย์แผนไทยมีอิทธิพลในการพัฒนาชาติไทย กล่าวคือ การแพทย์แผนไทยเป็นการนำสมุนไพรมาใช้ในการรักษาโรค เป็นภูมิปัญญาที่เกิดจากการทดลองคิดค้นสมุนไพรที่มีอยู่ตามธรรมชาติ นำมารักษาบรรเทาอาการเจ็บป่วยต่าง ๆ ซึ่งสมุนไพรที่นำมารักษาโรคนั้น สามารถที่จะปลูกขึ้นเองได้ และเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการรักษาด้วยการแพทย์แผนปัจจุบันจากโลกตะวันตก ที่มีค่าใช้จ่ายในการรักษาที่สูง และในปัจจุบันได้มีการจัดตั้งสถาบันการแพทย์แผนไทยขึ้น เพื่อให้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของประชาชนในการรักษาโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ อีกทั้งเป็นการสืบทอดและอนุรักษ์การรักษาโรคที่เป็นภูมิปัญญาของชาติให้คงอยู่ตลอดไป

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
94	1	องค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือซีโต้ ก่อตั้งขึ้นโดยสหรัฐอเมริกา ใน พ.ศ. 2491 เพื่อต่อต้านการรุกรานของลัทธิคอมมิวนิสต์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การซีโต้ แต่องค์การซีโต้ได้ถูกยุบไปใน พ.ศ. 2519
95	4	ตัวเลือกที่ 1-3 เป็นเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่มีประโยชน์สำหรับวัดภูมิอากาศทั้งหมด กล่าวคือ แอโรเวน เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดทิศทางลมและความเร็วลม เทอร์มอมิเตอร์ ใช้วัดอุณหภูมิของอากาศ บารอมิเตอร์ ใช้วัดความกดอากาศ และจัดเป็นเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ประเภทใช้หาข้อมูล ส่วนอินเทอร์เน็ท จัดเป็นเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ประเภทให้ข้อมูล เป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ เชื่อมต่อระหว่างเครือข่ายทั่วโลก สามารถสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งคัดลอกข้อมูลจากเว็บไซต์ในอินเทอร์เน็ตมาใช้ได้
96	1	ประเทศในแถบละตินอเมริกา ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม แต่พื้นที่ราบมีจำกัด พื้นดินมีความเสื่อมโทรมเนื่องจากขาดการบำรุงดูแล และตั้งอยู่ในเขตภูมิอากาศที่เป็นป่ารกทึบ
97	2	โครงการขุดเจาะบ่อน้ำร้อนตาดีโอ เป็นไปเพื่อผลิตพลังงานไฟฟ้า ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม คือ ทำให้สภาพแวดล้อมในพื้นที่บ่อน้ำร้อนเสื่อมโทรมลง ทัศนียภาพไม่สวยงามและส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวภายในพื้นที่
98	3	พิธีสารเกียวโต เป็นข้อผูกพันทางกฎหมายที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการรับมือกับภาวะโลกร้อน ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้กลุ่มประเทศอุตสาหกรรมลดปริมาณการปล่อยแก๊สเรือนกระจก ซึ่งเป็นสาเหตุของภาวะโลกร้อน และรณรงค์ให้หันมาใช้พลังงานสะอาดหรือพลังงานทดแทนจากธรรมชาติ
99	3	ปัญหาภัยแล้งในทวีปอเมริกาใต้ เป็นการระบายน้ำออกมากกว่าการเก็บน้ำ และมีปริมาณฝนเฉลี่ยรายปีน้อยกว่า 1,000 มิลลิเมตร โดยเฉพาะประเทศที่ได้รับอิทธิพลจากปรากฏการณ์เอลนีโญ ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนไฟฟ้า อันมีผลทำให้การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ช้าลง ในบางประเทศมีระดับน้ำในเขื่อนผลิตไฟฟ้าพลังน้ำต่ำ จนต้องประกาศมาตรการฉุกเฉินด้านไฟฟ้า นอกจากนี้ ภัยแล้งยังส่งผลให้เกิดไฟป่าอีกด้วย

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
100	2	ประเทศไทยกับหลายประเทศในทวีปอเมริกาได้มีการส่งออกสินค้าที่เป็นพืชเศรษฐกิจออกสู่ตลาดโลกเช่นเดียวกัน และเมื่อทวีปอเมริกาได้ประสบกับปัญหาความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม จึงมีผลทำให้ประเทศไทยสามารถตั้งราคาพืชผลในราคาสูงได้ ส่งผลดีต่อการส่งออกสินค้า
101	4	ในสมัยอยุธยามีการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาด้านวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คือ จินตมณี ซึ่งถูกเรียบเรียงขึ้นในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เนื้อหาของจินตมณีว่าด้วยระเบียบของภาษา สอนอักษรวิธีเบื้องต้น วิธีการแต่งกวี กลอนโคลง ฉันท์ สาเหตุที่ทรงโปรดให้เรียบเรียงแบบเรียนภาษาไทยขึ้น เนื่องจากยุคนั้นอยุธยาได้ติดต่อกับนานาชาติ มีบาทหลวงเข้ามาเผยแผ่ศาสนา บาทหลวงเหล่านั้นเขียนคำภาษาไทยโดยใช้อักษรโรมันเพื่อสะดวกในการสอนศาสนา จึงทรงเกรงว่าตัวอักษรไทยจะสูญหาย จึงโปรดให้พระโหราธิบดีเรียบเรียงแบบเรียนภาษาไทยขึ้นเพื่อใช้สอนนักเรียน จินตมณีนับเป็นแบบเรียนภาษาไทยที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาไทยสืบเนื่องมาจนถึงทุกวันนี้
102	1	ข้อมูลที่ได้รับจากรีโมตเซนซิงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ข้อมูลที่ได้จากการถ่ายภาพทางเครื่องบินในระดับต่ำ เรียกว่า ภาพถ่ายทางอากาศ และข้อมูลที่ได้จากการบันทึกภาพจากดาวเทียมในระดับสูง เรียกว่า ภาพถ่ายจากดาวเทียม รีโมตเซนซิงมีการทำงานโดยการบันทึกจากการสะท้อนแสงหรือการแผ่รังสีพลังงานแม่เหล็กไฟฟ้า โดยเครื่องวัดหรืออุปกรณ์บันทึกที่ติดอยู่กับยานสำรวจ ข้อมูลที่ได้จากรีโมตเซนซิงเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปต่าง ๆ สามารถนำข้อมูลที่ได้นั้นมาวางแผนหรือกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้คงอยู่และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน
103	2	ปัญหาภัยแล้ง เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงในทวีปแอฟริกาและครอบคลุมเป็นบริเวณกว้างเกือบทั้งทวีป ผลของภัยแล้งทำให้พืชผลทางการเกษตรเสียหาย สัตว์ล้มตาย เกิดการขาดแคลนน้ำและอาหาร เกิดความอดอยาก ปัญหาภัยแล้งสามารถแก้ปัญหาก็ได้ โดยลดการปล่อยแก๊สเรือนกระจกและส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
104	3	<p>ตามสมุดตำราฉบับหลวงครั้งรัชกาลที่ 3 มีตำราที่โหราใช้สำหรับพยากรณ์ กำหนดพระพุทธรูปประจำวันไว้ว่า พระประจำวันจันทร์ ได้แก่ ปางห้ามญาติ และ ปางห้ามสมุทร ลักษณะการห้ามเป็นอริยาบถยกพระหัตถ์ขวา หากเป็นอริยาบถยกพระหัตถ์ทั้งสองข้าง จะเป็นปางห้ามสมุทร เหตุการณ์เกิดขึ้นในฤดูที่เกิดความขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูกอย่างมาก แม่น้ำโรหิณี คือแม่น้ำสายสำคัญสายเดียวที่ยังมีน้ำ ทั้งสองฝ่ายจึงวิวาทกันเพื่อแย่งน้ำ อันเป็นเหตุให้เกิดสงคราม พระพุทธเจ้าทรงทราบจึงเสด็จไปโปรดห้าม</p>
105	1	<p>ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายว่าสิทธิมนุษยชน หมายถึง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาค ของบุคคลที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือตามกฎหมายไทย หรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม การมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชนก่อให้เกิดสังคมที่สงบสุข เพราะตนเองสามารถปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามหลักสิทธิมนุษยชนที่จะไม่ไปละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้อื่น ก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพราะทุกคนรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง โดยสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการส่งเสริมเรื่องสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดเพื่อไม่ให้ปัญหาต่าง ๆ ตามมา</p>
106	4	<p>การกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม เป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางเศรษฐกิจภายในประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมที่ตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม เพราะประชาชนในประเทศส่วนใหญ่มีฐานะยากจน แต่ผลประโยชน์ส่วนใหญ่อยู่กับคนส่วนน้อยในสังคมที่มีอำนาจซื้อที่สูงกว่า ปัญหาอาชญากรรมจึงมีที่มาจาก การมีรายรับที่ไม่พอกับรายจ่าย หรือการว่างงาน จึงมีการนำมาซึ่งรายได้ที่ไม่ถูกวิธี ปัญหาการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรมสามารถแก้ไขได้ โดยการจัดให้มีการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกัน ด้วยการให้รัฐบาลออกมาตรการเพิ่มรายได้ให้แก่คนจนในชนบทและให้สังคมชนบทสามารถเลี้ยงตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ ไม่ต้องพึ่งพานักการเมืองท้องถิ่นหรือนักการเมืองระดับชาติที่นำไปสู่การคอร์รัปชัน</p>

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
107	2	<p>ชาวบ้านชุมชนสุขใจทำการเกษตร โดยใช้ปุ๋ยและสามารถทำให้มีต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ในขณะที่ผลผลิตแต่ละปีมีราคาไม่คงที่ ทำให้ชาวบ้านมีหนี้สินที่เพิ่มขึ้น การว่างงานของชาวบ้านในชุมชนสุขใจสามารถแก้ปัญหาได้ โดยให้รัฐบาลจัดหาหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องเข้ามาให้ความรู้และช่วยเหลือชาวบ้าน แนะนำช่องทางในการประกอบอาชีพต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้เพิ่มและไม่จำเป็นต้องไปทำงานในเมืองใหญ่ ชาวบ้านชุมชนสุขใจสามารถนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้ เช่น การทำการเกษตร สามารถนำมูลของสัตว์ที่เลี้ยงไว้มาทำเป็นปุ๋ยหมักแบบธรรมชาติ แทนที่จะใช้สารเคมีในการทำการเกษตรที่ทำให้มีหนี้สินเพิ่มขึ้น และเมื่อมีรายได้จากไข่มุขสมุนไพรของชุมชนแล้ว ก็ควรนำมาเก็บออมไว้ เป็นการพึ่งพาอาศัยตนเอง โดยไม่ต้องไปกู้หนี้ยืมสิน เพื่อที่จะมีเงินไว้ใช้ในยามจำเป็น</p>
108	3	<p>ชนวนเหตุแห่งสงครามโลกครั้งที่ 1 เกิดจากมกุฎราชกุมารแห่งจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี ถูกลอบปลงพระชนม์ที่กรุงซาราเยโว เมืองหลวงของแคว้นบอสเนีย และภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 สิ้นสุดลง ได้ก่อให้เกิดผลกระทบเป็นวงกว้าง ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยในด้านการเมืองนั้น เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในยุโรป เพราะทำให้จักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีล่มสลาย และมีประเทศเกิดใหม่หลายประเทศ เช่น ฮังการี เชโกสโลวาเกีย โรมาเนีย บัลแกเรีย ฟินแลนด์ เป็นต้น และเกิดการจัดตั้งองค์การสันนิบาตชาติ (League of Nations) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาสันติภาพและป้องกันไม่ให้เกิดสงคราม</p>